

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 600 F per jaar

Postcheckrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Justitiestraat 21, Antwerpen

HET WERK VAN PROF. J. P. A. FRANÇOIS

Enkele weken geleden verscheen de derde uitgave van het werk van Prof. J. P. A. François « Grondlijnen van het Volkenrecht ». Bij deze gelegenheid, kwam het ons voor, dat wegens de grote verdiensten van de auteur meer mocht worden geschreven dan een gewone boekbespreking. Prof. J. P. A. François heeft zó veel verwezenlijkt op het gebied van het volkenrecht voor de Nederlandstalige rechtsliteratuur, dat ook in Vlaanderen meer moet worden medegedeeld over zijn omvangrijk oeuvre en zijn grote invloed op de rechtsleer.

Prof. J. P. A. François heeft een zeer verantwoordelijk ambt waargenomen bij het Nederlands Departement van Buitenlandse Zaken. Hij had een grote taak te vervullen bij de Nederlandse delegaties bij de Volkenbond en na de Tweede wereldoorlog bij de Verenigde Naties. Hij werd ook Secretaris-generaal bij het Permanent Hof van Arbitrage. Onder de vele activiteiten, die zijn rijkge vulde loopbaan als diplomaat en deskundige van het volkenrecht vulden, moet hoofdzakelijk worden gewezen op het zeer grote aandeel, dat hij heeft gehad in de Commissie voor de Codificatie van het Internationaal Recht der Verenigde Naties en de voorbereiding van de Zeerecht-conferentie van Genève van 1958, waar een groot gedeelte van het gewoonterecht betreffende de zeevaart in codificatie werd gebracht aan de band multilaterale verdragen.

Het is echter niet zozeer de diplomaat maar wel de rechtsgeleerde, die wij nader willen voorstellen. Het aantal publicaties van Prof. François is zeer aanzienlijk. Een groot aantal tijdschriftartikelen zijn van zijn hand verschenen in Nederlandse rechtskundige periodieke publicaties, zoals het Nederlands Juristenblad of het Nederlands Tijdschrift voor Internationaal Recht. Meer uitgebreide werken werden van hem gepubliceerd in de bekende « Recueil des Cours de l'Académie de la Droit International ». Daaronder kan men een belangrijke studie aanwijzen over het statuut der apatriden ; « Le problème des apatrides », Rec. Cours, 1935, d. II, p. 283 e.v., een algemeen overzicht van de principes van het volkenrecht onder de titel : « Règles générales du droit de la paix », Rec. Cours, 1938, d. IV, p. 1 e.v. en een grondig uitgewerkte studie over het Permanent Hof van Arbitrage : « La Cour Permanente d'Arbitrage, son origine, sa jurisprudence, son avenir », Rec. Cours, 1955, d. I, p. 457 e.v.

In deze publicatie wees hij er zeer terecht op hoe dit Hof een uitstekende jurisdictie kan worden voor de steeds meer voorkomende geschillen tussen Staten en belangrijke vreemde ondernemingen of andere rechtspersonen, waarvoor het Internationaal Hof van Justitie niet kan optreden.

Baanbrekend werk werd ook verricht op het gebied van het oorlogsrecht. Zijn eerste werk, dat verscheen in 1919 en dat de titel droeg « Duikboot en Volkenrecht », handelt over het voor Nederland in de Eerste Wereldoorlog zó belangrijk probleem van het optreden der duikboten en de neutrale koopvaardij.

Voor alles blijft echter Prof. François voor ons de schrijver van het zeer belangrijk « Handboek van het Volkenrecht », dat van 1931 tot 1933 verscheen in twee boekdelen en opnieuw werd uitgegeven in 1949-1950. Het hoeft geen groot betoog waarom onze aandacht vooral naar dit werk zal uitgaan. De Nederlandse rechtsliteratuur had sedert de aanvang van de wetenschappelijke studie van het volkenrecht een zeer grote traditie op te houden. Het eerste volledig handboek, dat ooit geschreven werd en dat meteen ook de volkenrechtswetenschap vestigde was van de hand van een Nederlander. Door zijn « De jure belli ac pacis » was Hugo de Groot de vader van het volkenrecht geworden en deze schitterende aanvang werd op volwaardige wijze voortgezet in de 18e eeuw door Cornelis Bynkershoek met zijn thans nog te raadplegen werk « Quaestionum juris publici libri duo » (1737). Door dit werk, was de Nederlandse rechtsleer voor het volkenrecht volledig in de richting gekomen der verdragsanalyses. Deze toen nieuwe richting was in de 17e eeuw voor het eerst gevestigd door de Engelse rechtsgeleerde Richard Zouche en nagevolgd door de Duitser Samuel Rachel. Geen van beide heeft haar echter zó grondig uitgewerkt en nauwkeurig aangewend als Bynkershoek. Nadien is zij meer algemeen verspreid geworden door grote voorstanders in Duitsland als Moser en von Martens. Bynkershoek was hen echter voorafgegaan en had opnieuw de Nederlandse volkenrechtsliteratuur als toonaangevend gevestigd.

In de 19e eeuw zullen echter geen soortgelijke werken meer verschijnen en blijkt men tegenover dit schitterend pionierswerk achteruit te zijn geraakt. Slechts in de eerste jaren van de 20e eeuw komt opnieuw een algemeen werk over volkenrecht de Nederlandse rechtsleer

verrijken. In 1910 verschijnt van de Utrechtse hoogleraar J. de Louter « Het stellig Volkenrecht » eveneens in twee boekdelen. Na de Eerste Wereldoorlog en de steeds intenser wordende internationale betrekkingen bestond een groot gevaar voor verouderen. Het werk van Prof. de Louter was in deze periode niet meer voldoende. Het handboek van Prof. François heeft dan in deze leerme voorzien. Tientallen jaren is zijn werk het enig bestaande algemeen overzicht van het volkenrecht gebleven van de Nederlandstalige rechtsliteratuur.

Dit feit heeft wel een bijzondere betekenis. Niet alleen was ieder juridisch onderzoek op het gebied van het internationaal recht voor de Nederlandstalige rechtsleer op zijn werk aangewezen. Het Handboek was het enige werk, dat in deze lange periode een Nederlandse terminologie van het volkenrecht in stand hield. Het was immers het enig boek dat, naast monografische publicaties, een volledig overzicht gaf van alle problemen en regelingen van het internationaal publiek recht. Bij nader onderzoek heeft echter het werk nog een groter belang. Wanneer iemand dit boek door en door heeft leren kennen, dan weet hij, dat door het vertoog zelf dikwijls een terminologie werd geschapen, omdat de woorden telkens met een preciese betekenis werden gebruikt en nieuwe instellingen of normen beschreven werden, die voordien in het Nederlands nog niet aldus waren behandeld geworden. In dit opzicht dient het werk van François ook een wel bepaalde plaats in de rechtsleer te worden toegekend.

Het boek heeft echter ook nog andere uitstekende kenmerken en naar ons oordeel zijn die dan vooral gelegen in de nauwkeurigheid en de volledigheid waarmee de verschillende hoofdstukken werden bewerkt. Geen belangrijk verdrag of een overeenkomst, die niet in het Handboek werd besproken en ontleed. Telkens treft men ook alle gegevens aan die er betrekking op hebben zoals de opsomming der verdragstaten, de datum van inwerkingtreding enz. Ook in dit opzicht was het boek volledig en grondig afgewerkt.

In 1954 kwam dan de « Grondlijnen van het Volkenrecht » als een verkorte bewerking van het reeds besproken Handboek. Dit werk was minder encyclopedisch opgevat en had de bedoeling om meer voor universitair onderwijs dienstbaar te zijn, ofschoon het ook voor hen die in het volkenrecht belang stellen, zeker te raadplegen is. Het boek is veel meer dan een universitaire handleiding. Ofschoon minder in de bijzonderheden werd getreden dan in het Handboek, werd toch geen enkel probleem

over het hoofd gezien en geeft het werk een volledig beeld van alle vraagstukken en regelingen. Het is derhalve volkomen aan te wenden voor alle raadplegingen en het bezit een zeer degelijke waarde als algemeen werk van volkenrecht.

Het boek heeft daarbij een uitstekend succes gekend. Een tweede uitgave verscheen reeds in 1957 en in 1967 verscheen het opnieuw. Bepaalde bekortingen gebeurden om het boek niet te volumineus te laten worden. Dit was voornamelijk het geval voor het oorlogsrecht, waar aan bepaalde verouderde regels minder aandacht werd besteed. Aan andere en meer actuele problemen zoals de technische hulp aan onderontwikkelde landen werd echter veel meer aandacht verleend. Het boek heeft aldus ook de belangrijke hoedanigheid de meest recente evolutie van het volkenrecht te schetsen. Om al deze motieven moet het werk van Prof. J.P.A. François eens te meer als een aanzienlijke verrijking worden beschouwd van de rechtsleer.

Dat deze eminente Nederlandse rechtsgeleerde een universele waardering heeft verworven en zijn uitzonderlijke verdiensten algemeen worden erkend, blijkt uit de uitgelezen groep medewerkers, die een bijdrage leverden voor het « Liber Amicorum », dat hem in 1959 werd aangeboden voor zijn zeventigste verjaardag onder de titel « Varia Juris Gentium ». Naast de Nederlandse collega's en specialisten in het internationaal recht als C. Kluyver, F.M. van Asbeck, L. Beaufort, N.S. Blom, M. Bos, L. Erades, W.J.M. van Eysinga, H. Fortuin, M. van der Goes van Naters, J. A. van Hamel, R. D. Kolléwijn, G. M. P. van der Molen, H.F. van Panhuys, W. Riphagen, B.V.A. Roling, J.D. Schepers, A.M. Stuyt, A.J.P. Tammes, J.H.W. Verzijl, L.I. de Winter, werden ook bijdragen geschreven door H. Rolin, M. Ch. de Visscher, alsook door F. Castberg, van de universiteit van Oslo, Bourquin en door de Amerikaanse bekende volkenrechtkundigen, C.W. Jenks en G. Wright, Prof. G. Scelle van de Rechtsfaculteit van Parijs, Prof. M. Sorensen van Ahrus en de bekende Noorse geleerde E. Hambro. Bijdragen werden ook geschreven door Oostenrijkse Hoogleraar A. Verdross en door Prof. H. Wehberg uit Genève. Het aan Prof. J.P.A. François opgedragen boek werd aldus een universele erkenning van zijn grote verdiensten op wetenschappelijk gebied, daarbij komt echter nog het feit, dat voor de Nederlandstalige rechtsliteratuur zijn oeuvre een bijzondere betekenis bezit.

Prof. Dr. E. VAN BOGAERT

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht in de eerste helft van 1967

(Slot)

§ 15. Betrekkingen met openbare besturen

87. — Handelt in strijd met de S.W.T. de Directie der Wegen van de provincie Limburg (Minister van Openbare Werken) wanneer zij het Nederlands gebruikt voor haar betrekkingen met de gemeente G..., behorend tot het Franse taalgebied, in verband met een sectie van een staatsbaan op het grondgebied van gezegde gemeente, zelfs indien gezegde sectie vóór de wet van 8 november 1962 lag op het grondgebied van een Vlaamse gemeente (art. 36 § 1, S.W.T.)

V.C.T., Franse Afd., 18-4-67, doss. 1881.

§ 16. Binnendienst.

88. — Aan de Commissie werden volgende vragen ge-

steld omtrent het taalgebruik in de raden van beheer of beheerscomité's die in sommige overheidsinstellingen als b.v. parastatale instellingen bestaan.

1° of de *verslagen* over zaken welke vallen binnen de bevoegdheid van die Raden van Beheer of beheerscomité's en aan deze raden of comité's moeten voorgelegd worden, al dan niet vertaald mogen worden ten behoeve van de leden van die raden of comité's;

2° in welke taal door die raden of comité's moet worden *beraadslaagd*;

3° in welke taal de *notulen* moeten worden gesteld zo voor algemene zaken als voor gelokaliseerde zaken en zaken die ambtenaren betreffen;

4° welke de rechten zijn van de leden van die raden van beheer of die beheerscomité's *wanneer zij qualitate qua handelen* t.a.v. een dossier dat zij niet kunnen verstaan;

Ziehier het uitgebracht advies:

Overwegende dat de instellingen, die hier bedoeld zijn, onder de toepassing vallen van artikel 1, § 1, 1°, van de evenvermelde samengevatte wetten;

Eerste vraag.

Overwegende dat de verslagen welke door de *administratieve diensten* in binnendienst, zelfs ten behoeve van de raden van beheer of de beheerscomité's, worden opge maakt, beheerst worden door de bepalingen welke de behandeling in binnendienst bij die diensten beheersen;

Overwegende verder dat, vermits de *raden van beheer of de beheerscomité's* bij die instellingen als corps diensten zijn in de zin van de bovenvermelde samengevatte wetten, de aard ervan wordt bepaald door het ambtsgebied waarvoor zij bevoegdheid hebben; dat behoudens andersluidende schikkingen in de op haar toepasselijke wetten, besluiten en statuten evenwel de leden van die raden van beheer of beheerscomité's « *ut singuli* » niet aan de taalwet zijn onderworpen en o.m. de eisen omtrent de taalkennis op hen qualitate qua niet toepasselijk zijn (vgl. advies R.V.S., Parl. Stuk., Kamer, 331 [1961-1962], 1, p. 19); dat dan ook in principe de *behandeling in binnendienst* moet worden gedaan in overeenstemming met het bepaalde in de S.W.T., naargelang het aldaar gemaakte onderscheid (centrale, gewestelijke, plaatselijke dienst, enz.);

1° of de *verslagen* over zake welke vallen binnen de bevoegdheid van die Raden van Beheer of beheerscomité's en aan deze raden of comité's moeten voorgelegd worden, al dan niet vertaald mogen worden ten behoeve van de leden van die raden of comité's;

2° in welke taal door die raden of comité's moet worden *beraadslaagd*;

3° in welke taal de *notulen* moeten worden gesteld zo voor algemene zaken als voor gelokaliseerde zaken en zaken die ambtenaren betreffen;

Overwegende dat, om deze leden, die de oorspronkelijke tekst niet verstaan, in staat te stellen hun mandaat naar behoren te vervullen, een vertaling mag worden bijgevoegd, bijaldien het taalstelsel opgelegd aan de raden van beheer of de beheerscomité's als corps het gebruik van meer dan één taal voorziet;

Tweede vraag:

Overwegende dat, zo de leden van de raden van beheer en van de beheerscomité's « *ut singuli* » niet aan de samengevatte wetten zijn onderworpen uit hoofde van hun hoedanigheid van lid van die raden of comité's, de taalvrijheid die zij in die raden of comité's genieten, beperkt wordt door het feit dat die raden of comité's als corps (« *in globo* ») onder de toepassing van de samengevatte wetten vallen;

dat, zo het ambtsgebied van die diensten en dus van hun raden van beheer of beheerscomité's uitsluitend eentalige gebieden bestrijkt, de vrijheid van taalgebruik van de leden van de raden van beheer of beheerscomité's beperkt wordt door de eentaligheid welke van toepassing is op de raad van beheer of het beheerscomité als corps en de leden dus uitsluitend die taal van het ambtsgebied

kunnen gebruiken zodat hun verklaringen, afgelegd in een andere taal, niet geacteerd worden in de notulen;

dat, zo het ambtsgebied zich tot meer dan één taalgebied uitstrekt of het ganse land omvat voor de leden van de raden van beheer of beheerscomité's, qualitate qua, ook de taalvrijheid bestaat doch dat die taalvrijheid beperkt wordt tot de talen die voor het ambtsgebied van de kwestieuze dienst zijn erkend;

Overwegende dat, zo in de raden van beheer of beheerscomité's van centrale diensten of centrale uitvoeringsdiensten naast het Nederlands of het Frans ook het Duits kan worden gesproken omdat het Duits een erkende taal is, de verklaringen in het Duits door de secretarissen van de raden van beheer of beheerscomité's in het Nederlands of het Frans geacteerd worden in de notulen, omdat voor de behandeling in binnendienst van de centrale diensten en centrale uitvoeringsdiensten het Duits niet erkend is en er geen Duitse taalrol bestaat voor de ambtenaren die secretaris mochten zijn van evenbedoelde raden of comité's; dat zo het Duits wel als binnendiensttaal erkend is voor diensten beheerd door raden van beheer of beheerscomité's, ook de verklaringen in het Duits in dezelfde taal moeten worden geacteerd in de notulen;

Derde vraag:

Overwegende dat, zo de beraadslagingen rechtsgeldig geschieden in de taal of in de talen zoals in sub 2 is gezegd, de notulen ook rechtsgeldig in de taal of de talen van de beraadslaging zijn gesteld met het voorbehoud van wat voor het gebruik van het Duits bij de beraadslagingen is gezegd onder 2°.

Vierde vraag:

Overwegende dat hier verwezen kan worden naar wat sub 1° is gezegd, nl. dat, om de leden van de raden van beheer of de beheerscomité's in staat te stellen hun mandaat te vervullen een vertaling mag worden bijgevoegd bij de originele tekst zo het taalstelsel opgelegd aan de raad van beheer of het beheerscomité meer dan één taal voorziet;

Om deze redenen besluit te adviseren:

Artikel 1. — De bedoelde raden van beheer of beheerscomité's zijn organen van gedecentraliseerde diensten van de Staat, de provinciën of de gemeenten, die diensten zijn in de zin van de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken;

Die raden of comité's zijn als corpsen ook diensten in de zin van diezelfde samengevatte wetten.

De leden van die raden of comité's zijn « *ut singuli* » in hun hoedanigheid van lid van die raden of comité's niet aan de toepassing van de samengevatte wetten onderworpen. Het taalgebruik door die leden is vrij binnen de perken van het taalgebruik dat aan de raden van beheer of beheerscomité's is opgelegd behoudens andersluidende bepalingen in de op hen toepasselijke wetten, reglementen en statuten.

Artikel 2. — Voor de vier gestelde vragen worden de navolgende adviezen gegeven:

1. *Geldt het een raad of comité met bevoegdheid voor een dienst waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt:*

a) De oorspronkelijk in één taal gestelde verslagen moeten in de andere taal vertaald worden wanneer zij moeten voorgelegd worden aan dergelijke raden of comité's;

b) Er kan in de raden van beheer of beheerscomité's beraadslaagd worden in de taal, gekozen door de leden van die raden voor zover die taal opgenomen is in het taalstelsel, dat is opgelegd aan de raden van beheer of beheerscomité's. Alleen verklaringen in die talen moeten en kunnen geacteerd worden;

c) Derhalve moeten de notulen gesteld worden in de talen waarin rechtsgeldig beraadslaagd wordt;

d) Wanneer de normale uitoefening van het mandaat zulks rechtvaardigt, kunnen vertalingen van stukken uit het dossier gevraagd worden.

2. Geldt het raden of comité's met bevoegdheid voor gewestelijke diensten, waarvan de werkring het Nederlands en het Frans taalgebied en Brussel-Hoofdstad of alleen Brussel-Hoofdstad bestrijkt en de zetel in Brussel-Hoofdstad gevestigd is.

De regeling als uiteengezet sub 1 geldt hier eveneens.

3. Geldt het raden of comité's met bevoegdheid voor gewestelijke diensten, waarvan de werkring het Nederlands en het Frans taalgebied bestrijkt en de zetel in een van die taalgebieden is gevestigd.

Luidens art. 36, § 3, van de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gebruiken de genoemde diensten voor de zaken die niet gelokaliseerd of lokaliseerbaar zijn en voor de zaken betreffende een personeelslid, de taal van het gebied waarin de zetel van de dienst is gevestigd. Nochtans:

a) worden de verslagen die oorspronkelijk, bij toepassing van art. 36, § 1 van de S.W.T., in één taal zijn gesteld, vertaald in de andere taal die voor de betrokken gewestelijke dienst wordt erkend;

b) hebben de beraadslagingen plaats in de door een lid gekozen taal; alleen van de verklaringen die in een voor de dienst officieel erkende taal worden gedaan, wordt echter acte genomen;

c) worden de notulen gesteld in de talen waarin rechtsgeldig wordt beraadslaagd;

d) op verzoek van een lid van de raad of het comité en om hem in staat te stellen zijn mandaat uit te oefenen, dient elk stuk op ieder dossier dat aan genoemde raad of comité wordt overgelegd, te worden vertaald in de andere voor de dienst officieel erkende taal.

4. Geldt het raden of comité's met bevoegdheid voor diensten, waar het Duits ook een binnendiensttaal is naast andere.

a) De verslagen moeten wanneer zij oorspronkelijk niet in het Duits zijn gesteld automatisch in het Duits worden vertaald;

b) Bij de beraadslagingen kan ook het Duits worden gebruikt;

c) De verklaringen in het Duits afgelegd, moeten ook in het Duits worden geacteerd omdat ook in die taal rechtsgeldig beraadslaagd wordt.

(.....)

V.C.T. 9 februari 1967, dossier 1473.

§ 17. Briefwisseling.

89. — Door het Nationaal Instituut voor Diergeneeskundig Onderzoek te Ukkel werden in het Frans aan

welbepaalde firma's in het Nederlands taalgebied offerte-aanvragen verzonden.

Gezegd instituut, dat in verband met zijn wetenschappelijke opdracht een eigen patrimonium beheert en de rechtspersoonlijkheid bezit, is een gedecentraliseerde dienst van de Staat en derhalve een centrale dienst in de zin van de S.W.T.

Bij toepassing van art. 42, § 2 der S.W.T., moeten centrale diensten aan bedrijven, die gevestigd zijn in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands of het Frans taalgebied, antwoorden in de taal van het gebied. A fortiori moest in het Nederlands in casu worden geschreven aan de bedoelde bedrijven door het Nationaal Instituut.

V.C.T., 25-5-1967, doss. 1857.

90. — Het gebruik door de Algemene Spaar- en Lijfrentekas te Brussel van een briefomslag met ééntalig Nederlands opschrift voor het voeren van briefwisseling met een Franstalig inwoner uit het Frans taalgebied, is in strijd met de wet (³²).

V.C.T., Franse Afd., 6-6-1967, doss. 1890.

§ 18. Brussel-Hoofdstad.

91. — Een bericht van krediet, verzonden door de stad Brussel aan een gemeentelijke regie van een stad in het Nederlands taalgebied zonder speciale regeling, dient uitsluitend in het Nederlands te zijn gesteld (art. 17, § 3, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 4-4-1967, doss. 1886.

92. — Klacht werd ingediend tegen het feit dat ééntalig in het Frans gestelde aanplakbiljetten, uitgaande van de stad Brussel, waren aangebracht op officiële aankondigingsborden van een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied en door bemiddeling van deze laatste.

Welnu, de stad Brussel dient in haar betrekkingen met een zuiver Nederlandse gemeente uitsluitend het Nederlands te gebruiken (art. 17, § 3, S.W.T.).

Anderzijds handelde de aanplakkende gemeente in strijd met art. 11, § 1, S.W.T., omdat zij op eigen gezag deze in het Frans gestelde mededeling voor het publiek heeft aangebracht op haar territorium.

V.C.T., Ned. Afd., 4-4-1967, doss. 1888.

93. — Aangeklaagd werd dat de C.O.O. van Etterbeek een beslissing nam waarvan enkel het dispositief in het Nederlands en in het Frans was gesteld, terwijl de rechtvaardigende inleiding uitsluitend in het Frans was gesteld.

De kwestieuze beraadslaging had tot voorwerp het geldelijk statuut van het personeel en het toekennen van een bonificatie voor de kennis van de beide landstalen.

De V.C.T. achtte de klacht gegrond, doch zonder voorwerp omdat inmiddels de bewuste beraadslaging door koninklijk besluit was vernietigd.

V.C.T., 2-3-1967, doss. 1745.

§ 19. C.O.O.

94. — Aangeklaagd werd, dat in het Sint-Janshospitaal van de C.O.O. van Oostende de protocollen van electroencefalogrammen uitsluitend in het Frans waren gesteld.

De V.C.T. adviseerde dat zonder onderscheid deze protocollen in het Nederlands moeten zijn gesteld, zowel indien zij bestemd zijn voor officiële instellingen of organisaties, als wanneer zij ten private titel door dokters worden gevraagd, mits gehandeld wordt binnen het kader van de C.O.O. (³³).

V.C.T., 4-4-1967, doss. 1865.

95. — *Vraag n° 25 van de heer Mattheyssens, dd. 31-1-1967 :*

« De Vaste Commissie voor Taaltoezicht heeft een advies uitgebracht, volgens hetwelk al de punten op de agenda van de gemeenteraadszittingen, en de daarbijhorende verslagen, in de gemeenten van Brussel-Hoofdstad *tweetalig* dienen te zijn. De minister van Binnenlandse Zaken heeft de vice-gouverneur reeds verzocht hiervoor de nodige maatregelen te treffen. Er is mijns inziens geen enkele reden waarom deze stelregel ook niet zou gelden voor de *Commissies van Openbare Onderstand*.

De heer minister gelieve mij langs het bulletin van *Vragen en Antwoorden* mede te delen, of zijn departement reeds onderrichtingen aan de Commissies van Openbare Onderstand heeft doorgegeven, strekkend tot de toepassing van bovengenoemde stelregel. »

Antwoord van de minister van Volksgezondheid :

« Ik ben het volmondig eens met het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Nochtans heb ik totnogtoe geen onderrichtingen aan de Commissies van Openbare Onderstand van het administratief arrondissement Brussel-Hoofdstad verstrekt overeenkomstig dit advies.

Inderdaad heeft de regeringscommissaris van het Rijk, vice-gouverneur van Brabant, bij omzendbrief n° A 20 van 3-3-1965, de gemeentebesturen van Brussel-Hoofdstad en de hun ondergeschikte diensten aangezocht de *reglementen die alle inwoners aanbelangen en ook de reglementen van inwendig bestuur in de twee talen* te stellen, zomede de beslissingen die omtrent deze reglementen worden genomen.

Ik ben de mening toegedaan dat voornoemde onderrichtingen, krachtens art. 17, §§ 1 en 2, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken gecoördineerd op 18-7-1966, eveneens van toepassing zijn op de Commissies van Openbare Onderstand van de gemeenten van Brussel-Hoofdstad en het derhalve overbodig is deze onderrichtingen door te geven, in het bijzonder aan laatstgenoemde besturen.

Indien dit evenwel nodig mocht blijken, zal ik niet nalaten bovengenoemde stelregel aan de betrokken Commissies van Openbare Onderstand in herinnering te brengen (34). »

§ 20. Dienstnota's.

96. — Het feit, aan het personeel van een centraal bestuur te Brussel uitsluitend in het Frans gestelde onderrichtingen en dienstnota's te overhandigen, is een overtreding van art. 39, § 3, S.W.T.

Dienstnota's, bestemd voor het personeel, dienen immers in het Nederlands én in het Frans gesteld te zijn.

V.C.T., 22-9-1966, doss. 1496.

§ 21. Duits.

97. — Klacht werd ingediend omdat het ontvangkantoor der telefoonrechten te Verviers aan een inwoner van Sankt-Vith en aan Duitstalige abonnees in het Frans gestelde rekeningen toezond.

Het verzoek bleek gegrond: de kwestieuze telefoonrekening moest in het Duits zijn gesteld (art. 26, §§ 1 en 12, W. 2-8-1963).

V.C.T., 24-2-1966, doss. 1327.

98. — De vraag rees, te weten of het bescheid, met aanmaning tot het betalen van radio- en tv-taks door middel van een ponskaart, aan Duitstaligen niet in het Duits moet worden gesteld.

De V.C.T. was van mening dat de opvorderbaarheid van deze taksen wijst op een betrekking tussen in casu een

centrale dienst en een particulier en dat derhalve art. 30, § 1, W. 2-8-1963 moet worden toegepast, nl. het gebruik van dié van de drie talen waarvan de betrokkenen zich hebben bediend.

Als vermoeden juris tantum moet worden beschouwd dat de taal van het gebied ook de taal van de particulier is (35).

Terzake moest de R.T.T. Duitstalige bescheiden (ponskaart) sturen naar particulieren die deze taal wensen te gebruiken.

V.C.T., 21-4-1966, doss. 1477 en 16-6-1966, doss. 1546.

99. — Aangeklaagd werd, dat de Houtvesterij van Sankt-Vith in het dagblad « Grenz-Echo » een uitsluitend in het Frans gestelde advertentie heeft geplaatst betreffende de verkoop van hout, alsmede dat de straatnamen van een gemeente uit het Duits taalgebied niet in het Duits zijn gesteld.

Het verzoek was gegrond :

1° het betwiste bericht diende in het Duits én in het Frans gesteld te zijn én gepubliceerd (art. 24, § 1, b en 11, § 2, W. 2-8-1963) ;

2° de straatnamen in de gemeenten uit het Duits taalgebied dienen in het Duits én in het Frans te worden gesteld.

V.C.T., 9-6-1966, doss. 1176 ; in dezelfde zin voor punt 2 : V.C.T., 16-6-1966, doss. 1547.

100. — A) De term « perfecte kennis », waarvan sprake in de benoemingsvoorwaarden van een gemeentesecretaris te Crombach (Duits taalgebied) komt niet voor in de wet van 2-8-1963 ; het preciese begrip van de in casu vereiste taalkennis moet omschreven worden door de woorden « grondige kennis » (art. 15, § 1, W. 2-8-1963) ;

B) Een examen nopens de grondige kennis van de Duitse taal mag slechts opgelegd worden indien de sollicitant geen diploma of getuigschrift overlegt waaruit blijkt dat hij zijn onderwijs in het Duits genoten heeft (art. 15, § 1, W. 2-8-1963) ;

C) Geen grondige, doch slechts een voldoende kennis van het Frans mag in casu worden geeist (art. 15, § 3, W. 2-8-1963 en art. 4, § 1, W. 8-11-1962 [bij analogie]).

V.C.T., 16-6-1966, doss. 1156.

101. — De « Caisse Mutuelle Liégeoise d'Allocations familiales » te Luik handelt in strijd met de wet van 2-8-1963 door aan een aangeslotene, die een gemeente uit het Duits taalgebied bewoont, geen in het Duits gesteld bericht van betaling te sturen, hoewel de aangeslotene uitdrukkelijk het gebruik van het Duits had gevraagd, na gezegd bescheid in het Frans te hebben ontvangen (art. 26, § 1 en 24, § 1, W. 2-8-1963).

V.C.T., 23-6-1966, doss. 1146.

102. — Een aanslagbiljet voor de onroerende voorheffing, toegestuurd aan een verzoeker, die woont te Elsenborn, moet in het Duits zijn gesteld door het belastingkantoor van Malmedy (art. 26, § 1, 24, § 1 en 13, § 1, W. 2-8-1963) en niet in het Frans.

V.C.T., 23-6-1966, doss. 1503.

103. — Het opleggen van een proef over de kennis van de Duitse taal bij het toelatingsexamen voor de graad van *opsteller* of *typist*, ten behoeve van de centrale diensten, is in strijd met de S.W.T.

Een dergelijke proef kan opgelegd worden aan een

kandidaat-*maatschappelijk assistent*, van wie de werkring gemeenten in het Duits taalgebied bestrijkt: de kennis van de Duitse taal is hier klaarblijkelijk inherent aan de normale uitoefening van het ambt.

V.C.T., 15-12-1966, doss. 1343/1607.

104. — Aan de minister van Financiën werd advies uitgebracht over het taalstatuut van de plaatselijke en gewestelijke diensten van het Bestuur der Douanen en Accijnzen, die inzonderheid territoriale bevoegdheid hebben in het Duits taalgebied, alsmede over de uit dien hoofde vereiste taalkennis van het personeel van genoemde diensten.

V.C.T., 15-12-1966, doss. 1410.

105. — Moet uitsluitend in het Duits zijn gesteld, de faktuur voor levering van electriciteit, aan een inwoner uit Elsenborn, gericht door de concessiehouder van de electriciteitsvoorziening op het grondgebied van gezegde gemeente (artt. 5 en 12, S.W.T.).

V.C.T., 22-12-1966, doss. 1684.

§ 22. Formulieren.

106. — Aangeklaagd werd dat in de klasagenda, door een lyceum uit het Frans taalgebied afgeleverd, een schoolsparkaart was geplakt, uitsluitend in het Nederlands gesteld.

Aangezien dit lyceum een plaatselijke dienst is, moest het beoogd formulier, binnen het kader van de administratieve handelingen van de schooloverheid, uitsluitend in het Frans zijn gesteld.

V.C.T., Franse Afd., 24-11-1966, doss. 1755.

107. — Het Commissariaat-generaal voor Toerisme overtreedt de taalwetgeving door aan de hotelhouders van de gemeenten uit Brussel-Hoofdstad uitsluitend in het Frans de formulieren te verzenden, voorzien bij art. 11 van het K.B., d.d. 17-7-1964 betreffende het statuut van de hotelinrichtingen (art. 40, § 2 en 44, S.W.T.).

Door voor de controle op deze inrichtingen enkel Frans-talige agenten aan te wijzen, heeft het eveneens de wetgeving overtreden.

V.C.T. 22 december 1966, doss. 1685.

§ 23. Gemeenteraad.

108. — De Heer Minister van Binnenlandse Zaken heeft zich aangesloten bij de zienswijze van de V.C.T. ⁽³⁶⁾ luidens dewelke in de gemeenten van *Brussel-Hoofdstad*, al de op de agenda's van gemeenteraadszittingen geplaatste punten en de daarbijhorende verslagen van het schepencollege in het Nederlands en in het Frans dienen gesteld te worden, opdat elk gemeenteraadslid zijn mandaat in normale omstandigheden zou kunnen uitoefenen ⁽³⁷⁾.

De bedoelde gemeenten kregen kennis van de ministeriële beslissing door toedoen van de heer Vice-Gouverneur van Brabant op 28 december 1966.

109. — Dezelfde Minister sloot zich eveneens aan bij het advies nr 1067 van 3 maart 1966, blijkens omzendbrief van de heer Vice-Gouverneur van Brabant dd. 7-2-1967; het ging daar meer bijzonder om het functioneren van de gemeenteraden in de randgemeenten ⁽³⁸⁾.

110. — «Luidens een onlangs door de Veste Commissie voor Taaltoezicht uitgebracht advies dienen, in de gemeenten van Brussel-Hoofdstad, al de op de agenda's van de gemeenteraadszittingen geplaatste punten en de daarbijhorende verslagen van het schepencollege in het Nederlands en in het Frans gesteld, opdat elk gemeente-

raadslid zijn mandaat in normale omstandigheden zou kunnen uitoefenen.

Ik sluit mij aan bij de zienswijze van de Commissie en heb de heer Vice-Gouverneur van Brabant verzocht dit ter kennis te brengen van bovenbedoelde gemeenten » ⁽³⁹⁾.

111. — a) Het mondeling taalgebruik bij de debatten in de gemeenteraden uit Brussel-Hoofdstad is vrij;

b) Geen schepen of gemeenteraadslid kan, tot welke taalgroep hij ook behoort, verplicht worden de andere taal te verstaan of te spreken.

c) Welke ook de gebruikte taal weze, het taalverschil mag geen invloed uitoefenen op de normale werking van de gemeenteraad.

V.C.T. 12 januari 1967, doss. 1444.

112. — Klacht werd ingediend tegen het feit dat de gemeenteraad van Schaarbeek inzake een bouwvergunning een beslissing nam op grond van een uitsluitend in het Nederlands gesteld verslag van het College.

Deze klacht werd gegrond bevonden: de verslagen die door het College aan de Raad worden overgezonden in de gemeenten van Brussel-Hoofdstad moeten integraal in het Nederlands en in het Frans zijn gesteld ⁽⁴⁰⁾.

V.C.T. 19 januari 1967 doss. 1708.

113. — a) Onverminderd de bepalingen van art. 75 van de gemeentewet, hebben de gemeenteraadsleden in de randgemeenten niet het recht de agenda's die aan de oproepingsbrieven voor de gemeenteraad worden bijgevoegd, te ontvangen in het Frans zelfs in de vorm van een vertaling.

b) De zaken die het college van burgemeester en schepenen schriftelijk aan de gemeenteraad voorlegt in de randgemeenten, dienen in het Nederlands te worden gesteld.

c) Geen enkele bepaling van de S.W.T. verbiedt een Franstalig gemeenteraadslid zich in het Frans te richten tot het college van burgemeester en schepenen om dit lichaam te vragen een zaak aan de gemeenteraad voor te leggen: hij kan er in dezelfde taal gestelde bescheiden bijvoegen;

d) Het mondeling taalgebruik in de gemeenteraad is vrij ⁽⁴¹⁾.

V.C.T., 25-5-1967, doss. 1821.

§ 24. Geneesheren.

114. — a) De bij ministerieel besluit van 23-9-1966 voorgeschreven boekjes met ontvangstbewijzen-getuigschriften voor verstrekte hulp dienen uitsluitend in het Nederlands te worden gedrukt wanneer zij bestemd zijn voor de geneesheren die in gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied zijn gevestigd; zij dienen uitsluitend in het Frans gesteld voor de geneesheren die in gemeenten zonder speciale regeling uit het Frans taalgebied zijn gevestigd;

b) Aan de geneesheren, die in de gemeenten van Brussel-Hoofdstad zijn gevestigd, dient het Ministerie van Financiën tweetalige Nederlands-Franse boekjes te sturen, waarin de twee teksten op een voet van strikte gelijkheid zijn geplaatst;

c) Aan de geneesheren, die in de taalgrensgemeenten, in de randgemeenten, in de gemeenten uit het Duits taalgebied en in de gemeenten uit het Malmédysse, dienen boekjes gestuurd te worden in de taal van het gebied. Wenst de geneesheer eveneens boekjes in de andere taal

waarvan het gebruik bij de wet in het gebied is erkend, dan dient de minister van Financiën aan dit verzoek gevolg te geven.

V.C.T., 19-1-1967, doss. 661.

115. — Vermits de *Orde van de Geneesheren*, ingesteld bij de wet van 25-7-1938, door autonome taalbepalingen beheerst is, zijn de S.W.T. niet toepasselijk en is de V.C.T. onbevoegd (cfr. art. 1, § 1, 1°, S.W.T. en advies van de Raad van State, Parl. Besch., 331 [1961-'62], n° 1, p. 11).

V.C.T., 12-1-1967, doss. 1192.

§ 25. Gerecht.

116. — Voorstellen tot minnelijke schikking zijn gerechtelijke handelingen, beheerst door de wet van 15-6-1935. Dergelijke voorstellen kunnen niet alleen uitgaan van het Openbaar Ministerie, doch tevens van bepaalde besturen, b.v. financiebesturen.

De V.C.T. is onbevoegd om het taalgebruik te beoordelen bij deze voorstellen.

V.C.T., 6-4-1967, doss. 1782.

117. — De V.C.T. is onbevoegd nopens het taalgebruik advies te geven in zake aankondigingen van verkopen door gerechtsdeurwaarder ter uitvoering van een vonnis.

V.C.T., Ned. Afd., 20-6-1967, doss. 1918/3.

§ 26. Getuigschriften.

118. — Gegronnd is de klacht tegen het uitreiken aan een Belgische vrouw in het buitenland, van een tweetalige identiteitskaart door een Belgisch Consulaat (art. 47, § 4, S.W.T.).

Het koninklijk besluit van 13-6-1959 in verband met de afgifte van identiteitskaarten aan Belgen die in het buitenland verblijf houden, is niet conform art. 47, § 4, S.W.T.

Deze kaarten moeten, zowel voor de ingevulde, als voor de gedrukte tekst, ééntalig zijn⁽⁴²⁾. Zij moeten worden uitgereikt in dié van de drie landstalen waarvan de Belgische onderdaan het gebruik vraagt.

119. — Dienen ééntalig Nederlands te zijn het *fiscaal kenteken* en het hoofd van de briefomslag waarin het verzonden wordt wanneer ze gericht worden dor het gewestelijk ontvangkantoor der directe belastingen te Schaarbeek aan een particulier die van het Nederlands gebruik maakt.

V.C.T., 9-6-1966, doss. 1528.

120. — « Gelet op het verzoek d.d. 22-12-1966, waarbij aan de Commissie wordt gevraagd :

1) te onderzoeken of het koninklijk besluit d.d. 21-12-1965, betreffende de voorwaarden waaronder vreemdelingen in België mogen binnenkomen, er verblijven en er zich vestigen, niet *vooraf aan het advies van de Commissie* diende voorgelegd ;

2) na te gaan of de *inhoud van genoemd besluit overeenstemt met de bepalingen van de taalwetgeving* ;

Gelet op art. 61, §§ 5 en 6 van de 18-7-1966 samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ;

Overwegende dat het koninklijk besluit d.d. 21-12-1965 o.m. werd genomen in uitvoering van art. 1 van de overeenkomst inzake de tenuitvoerlegging van de artt. 55 en 56 van het Verdrag Benelux-Unie, ondertekend op 19-9-1960, te Brussel, en goedgekeurd door de wet d.d. 29-5-1962 ; dat, krachtens art. 1 van genoemde overeenkomst,

de onderdanen van elk der Verdragsluitende Partijen het grondgebied van de andere Verdragsluitende Partijen kunnen binnenkomen, mits zij in het bezit zijn van een identiteitsbewijs ; dat de aard van dit document bepaald zal worden door het Comité van Ministers, ingesteld bij art. 15 van het Unie-Verdrag ;

Overwegende dat de overeenkomst d.d. 19-9-1960, noch de beslissing van de Ministerraad bepaald heeft in welke taal of talen de aan de vreemdelingen af te geven bescheiden zouden worden opgemaakt ; dat hieruit voortvloeit dat elke Verdragsluitende Partij vrij is ter zake haar eigen wetgeving toe te passen ;

Overwegende dat, krachtens art. 60, § 1, van de samengevatte wetten, de Commissie tot taak heeft over de toepassing van genoemde wetten te waken ; dat bovendien de ministers, krachtens art. 61, § 2, de Commissie raadplegen over zaken van algemene aard die de toepassing van genoemde wetten betreffen ;

Overwegende dat de reglementaire bepalingen die op de aan vreemdelingen die in België mogen verblijven af te geven bescheiden van kracht zijn, rechtstreeks verband houden met de toepassing van de taalwetgeving, daar deze bescheiden uitgaan van administratieve overheden die aan de bepalingen van de wet zijn onderworpen en ze bijgevolg dienen na te leven ; dat overigens, het kwestieuze besluit een algemene draagwijdte heeft daar het in hun geheel de gevallen regelt waarin de onderscheiden bescheiden worden afgegeven, alsmede de voorwaarden van afgifte en het eigenmachtig de verschillende door de betrokken diensten te gebruiken modellen vaststelt ;

Overwegende derhalve, dat de Commissie door de bevoegde minister diende geraadpleegd ;

Overwegende dat het feit, dat het besluit betrekking heeft op vreemdelingen die in België verblijven en niet op Belgische burgers, hier geen enkele terugslag heeft ; dat inderdaad, enerzijds de taalwetgeving van openbare orde is ;

dat anderzijds, de ter zake voorgeschreven verplichtingen en bepalingen rechtstreeks betrekking hebben op de openbare diensten die met de toepassing van de reglementering belast zijn ;

Overwegende dat het koninklijk besluit van 21-12-1965 vijf verschillende bescheiden voorschrijft ;

1) een bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister (8 zijden) ;

2) een identiteitskaart voor vreemdelingen (6 zijden) ;

3) een attest van immatriculatie ;

4) een bijzonder doorlaatbewijs, voorlopig geldig als verblijfbewijs ;

5) een zigeunerkaart geldend als tijdelijke verblijfsvergunning in België ;

Overwegende dat art. 31 van het besluit bepaalt, dat deze bescheiden « worden opgemaakt naar het in de bijlagen III, IV, V, VI en VII van dit besluit bepaalde model » ; dat genoemd artikel niet verder preciseert o.m. wat de taal of talen betreft waarin genoemde bescheiden dienen gesteld ;

Overwegende dat, indien men verwijst naar de modellen in bijlage, men vaststelt :

1° dat er drie meertalige modellen worden voorgeschreven voor het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister :

a) *Frans* model (in vette letters) : Nederlands, Duits, Italiaans, Engels ;

b) *Nederlands* model (in vette letters) : Frans, Duits, Italiaans, Engels ;

c) *Duits model* (in vette letters): Frans, Nederlands, Italiaans, Engels;

2° dat er drie meertalige modellen worden voorgeschreven in dezelfde orde als hierboven, voor de identiteitskaart voor vreemdelingen;

3° dat er twee ééntalige modellen (Frans en Nederlands) worden voorgeschreven voor het attest van immatriculatie;

4° dat er twee eentalige modellen (Frans en Nederlands) worden voorgeschreven voor het bijzondere doorlaatbewijs;

5° dat er één tweetalig (Frans-Nederlands) model wordt voorgeschreven voor de zigeunerkaart;

Overwegende dat al deze bescheiden worden afgeleverd door de gemeenten (artt. 17, 18, 19, 20, 22 en 23), uitgezonderd de zigeunerkaart die door de minister van Justitie wordt afgeleverd (art. 23, 3° lid);

Overwegende dat uit bovenstaande artikels blijkt, dat de kwestieuze stukken *getuigschriften* zijn (artt. 17, 18, 19, 23) of, eventueel, vergunningen (« doorlaatbewijs », art. 22, zigeunerkaart, art. 23, 3° lid); dat in beide gevallen de taalregeling dezelfde is;

Overwegende dat inzake afgifte van getuigschriften of vergunningen aan de particulieren, de door de taalwetgeving aangenomen regel, de eentaligheid is:

in de gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands en het Frans taalgebied: gebruik van de taal *van het gebied* (art. 14, § 1 van de S.W.T.), met mogelijkheid van vertaling onder de in art. 13, § 1 bepaalde voorwaarden;

in de gemeenten uit het Duits taalgebied: in het Duits of in het Frans, naargelang de wens van de belanghebbende (art. 14, § 3, S.W.T.);

in de gemeenten uit het Malmédysse: in het Frans of in het Duits (art. 14, § 2, a, S.W.T.);

in de taalgrensgemeenten: in het Nederlands of in het Frans (art. 14, § 2, b, S.W.T.);

in de randgemeenten: in het Nederlands of in het Frans (art. 26, S.W.T.);

in de gemeenten uit Brussel-Hoofdstad: in het Nederlands of in het Frans (art. 20, § 1, S.W.T.);

ten slotte stellen de centrale diensten de getuigschriften en vergunningen in dié van de drie talen waarvan de belanghebbende particulier het gebruik vraagt (art. 42);

Overwegende derhalve, dat het gebruik van meertalige bescheiden noch in de homogene gebieden, noch te Brussel-Hoofdstad, noch in het Duits taalgebied, met de wil van de wetgever overeenstemt, zelfs indien men rekening houdt met het feit, dat het betrokken bestuur zich zou kunnen beperken tot het invullen van het bescheid in één taal;

dat inderdaad, de aard van getuigschrift, zowel voor de gedrukte tekst als voor de vermeldingen die deze tekst aanvullen, geldt;

dat de Commissie zich overigens reeds in die zin heeft uitgesproken voor de aan de Belgische burgers af te leveren identiteitskaarten (advies n° 704 B, d.d. 20-5-1965) ⁽⁴³⁾;

Overwegende ten slotte dat het argument luidens hetwelk de kwestieuze getuigschriften betrekking hebben op vreemdelingen die niet noodzakelijk onze officiële talen kennen, het gebruik van de meertaligheid eveneens niet zou kunnen rechtvaardigen; dat het inderdaad ter zake om een feitelijk argument gaat dat niet kan worden in-

geroepen tegen bepalingen van een wetgeving van algemene orde;

Om deze redenen, besluit volgend advies uit te brengen:

Artikel 1. — Het koninklijk besluit d.d. 21-12-1965 betreffende de voorwaarden waaronder vreemdelingen België mogen binnenkomen, er verblijven en er zich vestigen, diende vooraf, in zoverre de bepalingen ervan betrekking hebben op het gebruik van de talen in bestuurszaken, aan het advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht onderworpen.

Artikel 2. — De meertalige modellen, voorgeschreven voor het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister en voor de identiteitskaart voor vreemdeling en het tweetalige model, voorgeschreven voor de zigeunerkaart, stemmen niet overeen met de bepalingen van de samengevatte taalwetten, betreffende de aan de particulieren af te leveren getuigschriften en vergunningen.

Artikel 3. — In het Duits gestelde bescheiden dienen voorgeschreven voor de vreemdelingen die in het Duits taalgebied of in de gemeenten uit het Malmédysse wonen.

(.....)

V.C.T., 12-1-1967, doss. 1492.

121. — Klacht werd ingediend omdat op het model van het voor Nederlandstalige Belgen bestemde *rijbewijs* de vermelding « *Permis de conduire* » voorkomt.

Vermits het rijbewijs een getuigschrift en een vergunning is in de betekenis van de S.W.T. en uitgereikt wordt door plaatselijke overheden, is derhalve ééntaligheid geboden (cfr. artt. 14, 20, § 1 en 26, S.W.T.);

de kwestieuze vermelding zou dus niet conform de wet zijn, voor rijbewijzen, uitgereikt door gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied.

Nochtans vervangt gezegd nationaal rijbewijs tegelijkertijd het internationaal rijbewijs. Luidens de internationale verdragen en overeenkomsten van 19-9-1949 en 16-9-1950, goedgekeurd door de Belgische wet d.d. 1-4-1954, moet te dien einde de titel ervan gevolgd worden door de Franse vertaling « *Permis de conduire* ».

Dienvolgens was het koninklijk besluit d.d. 5-6-1966, conform gezegd verdrag, gesteld bij de bepaling van het Nederlandstalig model van het rijbewijs.

V.C.T., 19-1-1967, doss. 1704.

122. — « De rijbewijzen die met ingang van 1 januari eerstkomend zullen uitgereikt worden zijn ééntalig Nederlands, Frans of Duits.

Overeenkomstig de voorschriften vervat in het Internationaal Verdrag nopens het wegverkeer en bijlagen ondertekend te Genève op 19-9-1948 — goedgekeurd door de wet van 1-4-1954 — komt op de eerste pagina van de Nederlandstalige en Duitstalige documenten de vermelding « *Permis de conduire* » voor. Zulks houdt in dat het Belgisch rijbewijs conform zal zijn aan het internationaal model en derhalve ook in internationaal verkeer zal worden aanvaard ⁽⁴⁴⁾. »

§ 27. Jaarverslag.

123. — Het verslag, uitgebracht door de Vaste Commissie voor Taaltoezicht over haar werkzaamheden gedurende de periode 1 januari - 31 december 1966, werd door de minister van Binnenlandse Zaken aan de Senaat op 1-6-1967 toegezonden.

De minister bracht de Senaat ter kennis dat, gedurende dezelfde periode, hij niet in de plaats van de Commissie is opgetreden bij toepassing van art. 61, §§ 2 en 6 van de S.W.T. (45).

§ 28. Leger.

124. — De V.C.T. is onbevoegd om te adviseren nopens een klacht tegen de binnendiensttaal bij de Belgische Dienst voor de uitbating van de pijpleidingen te Leuven, vermits deze dienst onder het rechtstreeks gezag staat van de N.A.T.O. en de administratieve activiteit bij het leger geregeld wordt door een eigen wet.

V.C.T., Ned. Afd., 14-3-1967, doss. 1842.

§ 29. N.M.B.S.

125. — a) De aanwezigheid van een agent van de N.M.B.S. in de trein Brussel-Doornik, die in contact komt met het publiek maar onvoldoende Frans kent, is in strijd met de wet.

b) Is eveneens een overtreding van de wet, het feit, dat gezegde treinwachter een tweetalige strook met voorrang voor het Nederlands heeft gebezigd en in het Nederlands heeft ingevuld, voor de afgifte van een supplement aan een reiziger die zich van het Frans bediende.

V.C.T., Franse Afd., 20-10-1966, doss. 1686.

126. — Is ongegrond, de klacht tegen het aanbrengen van ééntalig Franse of tweetalige reclameborden in een station van de N.M.B.S. in een gemeente zonder speciale regeling van het Nederlands taalgebied, wanneer het gaat om reclame, uitgaande van louter privé instellingen.

De taalwet moet echter toegepast worden bij de eigen activiteit van de N.M.B.S., ook in de stations.

Bovendien moet het beheer van het station de toepassing van de S.W.T. eisen wanneer de persoon, van wie de aanplakking uitgaat, aan de taalwet is onderworpen.

V.C.T., Ned. Afd., 17-1-1967, doss. 1713.

127. — Er werd over geklaagd dat in de wachtzaal van het station van de N.M.B.S. te Leuven een eentalige Franse plakbrief, uitgaande van de (...) te Hoei, (...) en een ééntalige Franse plakbrief, uitgaande van de (...) te Doornik, tot vorming van « ingénieurs techniciens - électronique et électricité » waren aangebracht.

« Overwegende dat uit het onderzoek is gebleken, dat de eerstgenoemde school een officiële instelling is en dat de tweede school een erkende gesubsidieerde inrichting is en dat die plakbrieven werden aangebracht door N.V. Publiker ;

Overwegende dat die scholen onder de toepassing van de bovenvermelde samengevatte wetten vallen wat de administratieve handelingen van schooloverheden betreft, (art. 1, § 1, 4° van de samengevatte wetten) (vgl. verslag Saint-Remy, Parl. Besch., Kamer, 331 [1961-1962], V., 27, pp. 9 en 10) ;

dat de uitgifte van die plakbrief als een administratieve handeling moet worden beschouwd ;

Overwegende dat op die administratieve handelingen dienvolgens de regelen moeten worden toegepast welke gelden voor de diensten als bedoeld in art. 1, § 2 van de samengevatte wetten ;

Overwegende dat de kwestieuze reclameborden als mededelingen moeten worden beschouwd welke uitgaan van ééntalige plaatselijke diensten in het Frans taalgebied ; dat zij in een gemeente uit het Nederlands taalgebied zijn aangebracht door bemiddeling van een private medewerker die een exclusieve vergunning van de N.M.B.S. heeft gekregen voor de aanplakkingen, o.m. in de stations van die maatschappij ;

Overwegende dat de onderlinge betrekkingen tussen de plaatselijke diensten gevestigd in verschillende taalgebieden (Brussel-Hoofdstad uitgezonderd) niet bij de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken zijn geregeld (vgl. Verslag Saint-Remy, Parl. Besch., Kamer, 331, 1961-1962, N° 27, p. 26) ;

Overwegende dan ook dat kwestieus onderzoek ontvankelijk, doch niet gegrond is.

(.....)

V.C.T., Ned. Afd., 31-1-1967, doss. 1279 A.

128. — Aangeklaagd werd dat in het station van de N.M.B.S. te Knokke op verschillende perrons Franstalige plakbrieven met publicitair karakter zijn aangebracht.

« Overwegende dat de aangeklaagde feiten juist werden bevonden ;

Overwegende dat volgens de rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht van 1932, de privé-reclame in en op de openbare gebouwen in principe niet valt onder de toepassing van de wet (vgl. verslag 1949, p. 4-5 en 29) ;

Overwegende dat uit de besprekingen van het ontwerp van wet dat de wet van 2-8-1963 is geworden en o.m. uit de intrekking van een amendement Kiebooms na parlementaire verklaringen (vgl. Parlem. Handel, Kamer 11-6-1963, p. 68-69) is gebleken dat dergelijke reclame aan de toepassing van de samengevatte wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken ontsnapt ;

Overwegende dat de N.M.B.S. aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen is onderworpen (vgl. bijlage 1 van het Verslag St.-Remy, 332 (1962-1963), n° 27, p. 67) ;

Overwegende dat de taalwet moet toegepast worden bij de volledig eigen activiteit van de N.M.B.S., ook in de stations ; dat het beheer van het station bovendien de toepassing van de bovenvermelde samengevatte wetten moet eisen wanneer de persoon, van wie de aanplakking uitgaat, aan de taalwet is onderworpen ;

Overwegende evenwel dat het hier gaat om het gebruik van openbare plaatsen voor privé-doeleinden en dat de regelen voor de vergunningen, welke aan particulieren worden toegekend (reclamezuilen, terrassen, kiosken op het openbaar domein) niet dezelfde zijn als voor het gebruik van het openbaar domein door een openbare dienst of door een particulier met het oog op het vervullen van een openbare dienst (bv. een concessie) ;

Overwegende dat de samengevatte wetten toepasselijk zijn op degenen die vermeld zijn in artikel 1 van die wetten en niet op plaatsen ; dat de plaatsen welke door een dienst worden beheerd en waar alleen door die dienst mag worden aangeplakt of die in concessie aan een particulier met het oog op de verzorging van een openbare dienst worden gegeven, geen aanplakkingen mogen vertonen welke zijn gesteld in andere taal (of talen) dan deze die opgelegd is (of zijn) aan de dienst die de plaats beheert ; dat de reclame op plaatsen waar, naast de dienst die haar beheert, ook andere personen mogen aanplakken bijv. door het toekennen van wegvergunningen aan particulieren, voor zover deze zelf aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen ontsnappen, niet door de evenvermelde samengevatte wetten wordt beheerst ;

Overwegende dan ook dat wanneer die plaatsen door particulieren voor reclamadoeleinden mogen gebruikt worden op grond van een vergunning door de overheid, deze particulieren niet aan de samengevatte wetten op het gebruik van de talen zijn onderworpen vermits de private reclame niet beheerst wordt door art. 52 van die samengevatte wetten ;

Overwegende dan ook dat kwestieuze reclame in het Station te Knokke niet in strijd is met de wet ;

(.....)

V.C.T., Ned. Afd., 21-1-1967, doss. 1348 B.

129. — De *stations* van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen moeten als plaatselijke diensten worden aangezien.

V.C.T., 9-3-1967, doss. 79.

§ 30. Onderwijs.

130. — Aangeklaagd werd dat een zuiver Nederlands-talige gemeente een onderwijs met Franstalig diploma zonder Nederlandse vermelding had benoemd in een gemeentelijke school.

Vermits de taalvereisten, opgelegd aan het onderwijzend personeel, geregeld zijn bij de wet van 30-7-1963, is de V.C.T. onbevoegd.

V.C.T., Ned. Afd., 21-2-1967, doss. 1878.

131. — De V.C.T. is onbevoegd de wet van 30-7-1963 op het gebruik van de talen in het onderwijs te interpreteren tenzij in de gevallen welke uitdrukkelijk in deze wet zijn bepaald. Ten overstaan van de interpretatie van art. 7, 2°, wet van 30-7-1963, is de Commissie onbevoegd.

V.C.T., Ned. Afd., 14-3-1967, doss. 1720.

132. — De V.C.T. is onbevoegd om advies te verstrekken over een klacht betreffende het gebruik door een Koninklijk Atheneum van didactisch materiaal dat enkel Nederlandse of Duitse opschriften draagt (art. 1, § 1, 4°, S.W.T.).

V.C.T., Franse Afd., 18-4-1967, doss. 1785.

133. — A. De *homologatiecommissie* voor het middelbaar onderwijs is een orgaan van de Staat, te weten een Rijksinstelling. Zij is een dienst die valt onder de toepassing van de S.W.T.; zij moet met een centrale dienst worden gelijkgesteld.

Hetzelfde geldt voor de *homologatiecommissie* voor het technisch secundair onderwijs.

B. De *homologatie van het diploma* moet geschieden in de taal waarin het diploma is gesteld.

C. De *beraadslagingen* in verband met de homologatie van diploma's moeten geschieden in de taal van het diploma.

V.C.T., 18-5-1967, doss. 1517.

134. — Door de dokter aangesteld bij een Rijksschool voor Buitengewoon Lager Onderwijs, gevestigd in een gemeente zonder speciale regeling van het Nederlandse taalgebied, werden de medische dossiers van de gehandicapte leerlingen in het Frans opgemaakt.

Het ingesteld onderzoek wees uit dat deze arts geen deel uitmaakt van het personeel van de Rijksschool doch als private medewerker of opdrachthouder zijn diensten verleende.

Dienvolgens moet gezegde school krachtens art. 50 S.W.T. van haar geneesheer eisen dat de administratieve stukken uitsluitend in het Nederlands worden gesteld. Alleen artsen, die de taal van de streek kennen, mogen worden aangesteld.

V.C.T., Ned. Afd., 30-5-1967, doss. 1951.

§ 31. Postkantoren.

135. — Eens te meer ontving de Commissie klachten betreffende het feit dat beampten, van dienst aan een loket van een postkantoor te Brussel, geen Nederlands kenden, wat in strijd is met de artt. 21, § 5 en 35, § 1 van de S.W.T.

V.C.T., 29-9-1966, doss. 1619.

— De V.C.T. heeft dan ook de bijzondere aandacht gevestigd van de bevoegde Minister op deze toestand en gevraagd kennis te krijgen van alle maatregelen geno-

men en te nemen om een einde te maken aan de reeds al te dikwijls vastgestelde inbreuken op de taalwetgeving.

Na onderzoek van de bekomen inlichtingen, was de Commissie van oordeel dat de personeelstoestand der Posterijen van Brussel-Hoofdstad niet conform de wet is en dat het de Minister behoort zonder uitstel de nodige maatregelen te treffen met het oog op de strikte toepassing van de wetgeving.

V.C.T., 16-2-1967, doss. 1619; nog in dezelfde zin:

V.C.T., 22-6-1967, doss. 1861.

136. — De vertaling van straatnamen in gemeenten zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied zijn te beschouwen als onbestaande adressen in de zin van de S.W.T., onverminderd evenwel de van kracht zijnde postreglementen welke voorschrijven dat het nodige moet gedaan worden om de poststukken aan de geadresseerde te bezorgen.

Dergelijke vertalingen storen daarenboven de werking van een talige diensten.

V.C.T., Ned. Afd., 28-2-1967, doss. 1769.

§ 32. R.T.T.

134. — Aangeklaagd werd dat de R.T.T., dienst voor Radio- en T.V.-taks, een in het Nederlands gesteld bescheid voor de betaling van gezegde taks heeft toegezonden aan een verzoeker gevestigd in het Nederlands taalgebied.

Vermits het in casu gaat om een betrekking tussen een centrale dienst en een particulier, moest de R.T.T. een Franstalig bescheid zenden naar de particulier die zich van het Frans heeft bediend (art. 41, § 1, S.W.T.).

V.C.T., Ned. Afd., 11-4-1967, doss. 1309.

138. — De dualiteit « particulier » en « bedrijf » kan bestaan in hoofde van een persoon, die ten aanzien van de S.W.T. als bedrijf moet worden beschouwd.

Derhalve kan naast de telefoonaansluiting in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands of uit het Frans taalgebied van de persoon, die ten aanzien van de S.W.T. als bedrijf moet worden aangezien, ook een telefoonaansluiting voor privé-doeleinden worden gevraagd en verleend aan die particulier. Daarvoor gelden dan de bepalingen van de S.W.T., die de verhoudingen regelen tussen de diensten en de particulieren ⁽⁴⁶⁾.

V.C.T., 13-4-1967, doss. S 12/B.

§ 33. SABENA.

139. — De V.C.T. heeft op 1-6-1967 een advies uitgebracht nopens de vraag te weten aan welke regels de Sabena is onderworpen in de huidige stand van de taalwetgeving.

Het lag in de bedoeling van de V.C.T. door dit advies de Minister van Verkeerswezen meer klaarheid en inzicht te verstrekken ten overstaan van de opties die hij dient te nemen ter uitvaardiging van het Koninklijk Besluit voorzien in art. 48 S.W.T. (doss. 1907).

§ 34. Studiecentrum voor Kernenergie.

140. — a) Het Studiecentrum voor Kernenergie is een instelling onderworpen aan de wet van 2-8-1963 op het gebruik van de talen in bestuurszaken krachtens art. 1, § 1, 2° van die wet ⁽⁴⁷⁾.

b) Het is onderworpen aan het gezag van een openbare macht; dienvolgens is het ook onderworpen aan de bepalingen van de wetten die betrekking hebben op de organisatie van de diensten, op de rechtspositie van het

personeel en op de door dit laatste verkregen rechten (art. 1, § 2, 2° lid, wet van 2-8-1963).

c) Voor die diensten van het Studiecentrum voor Kern-energie respectievelijk te Brussel en te Mol gelden de bepalingen welke op de uitvoeringsdiensten met zetel resp. te Brussel-Hoofdstad en buiten Brussel-Hoofdstad betrekking hebben.

V.C.T., 13-1-1966, doss. 974.

141. — *Vraag n° 28 van de heer Berghmans, d.d. 16-2-1967 (Nederlands):*

« In het S.C.K. te Mol werd het gebruik der talen in bestuurszaken geregeld door een dienstnota van de heer voorzitter van de raad van beheer (A.B.M., 168, van 8-7-1964).

Deze dienstnota verscheen toen in afwachting van definitieve richtlijnen van de voogdijminister.

Er werd in deze dienstnota een overgangperiode voorzien van drie jaar om de personeelsleden de gelegenheid te geven, indien nodig, de vereiste taalkennis te verwerven.

Wij vernemen dat deze overgangperiode op 1-1-1967 verlopen is.

Verklaringen van de directie zouden doen uitschijnen hebben dat intussen nog steeds geen richtlijnen verstrekt werden door de heer minister, niettegenstaande herhaald aandringen.

Enkele recente gebeurtenissen op het S.C.K. wijzen erop dat de toestand in een kritieke fase is gekomen en dat een spoedige opheldering noodzakelijk is. Intussen verscheen de gecoördineerde wet van 16-7-1966.

De gepubliceerde uitvoeringsbesluiten voorzien geen uitzonderingsmaatregelen voor de toepassing van de wet in het S.C.K., terwijl anderzijde de Vaste Commissie voor Taaltoezicht een advies over het S.C.K. heeft uitgebracht dat op positieve wijze de dienstnota A.B.M. 168 kan aanvullen en verbeteren.

Het lijkt ons dan ook onbegrijpelijk dat de heer minister nog langer zou aarzelen om definitieve richtlijnen in dat verband te verstrekken aan de directie van het S.C.K.

Het zou ons daarnaast aangenaam zijn, mijnheer de minister, indien we mochten vernemen:

1° of hoger gemelde feiten en toestanden juist zijn;

2° welke richtlijnen u denkt te verstrekken aan de directie van het S.C.K. in verband met de toepassing van de wet.»

Antwoord van de minister van Economische Zaken:

« Ik heb de eer het geacht lid mede te delen dat het probleem van het gebruik der talen in bestuurszaken in het Studiecentrum voor Kernenergie geregeld werd door de voorlopige dienstorder A.B.M. 154 van 31-10-1963.

Deze werd op 8-7-1964 vervangen door de dienstorder A.B.M. 168, die, wat betreft de bepalingen van de wet van 2-8-1963 rekening hield met de door de voogdijminister gegeven toelichtingen.

De nota van 8-7-1964 bevatte slechts vier overgangsbepalingen welke op 1-1-1967 een einde namen en tot verschillende administratieve aanpassingen aanleiding hebben gegeven.

Ondertussen heeft de Vaste Commissie voor Taaltoezicht een advies uitgebracht dat diverse gevolgen van juridische, statutaire en financiële aard zal hebben.

Deze worden onderzocht in het kader van de algemene studie, voorgeschreven door de Regering met het oog op de reorganisatie van de sector voor nucleair onderzoek in zijn geheel en van de activiteiten van de S.C.K. in het bijzonder.

De te treffen maatregelen en de te geven richtlijnen zullen afhangen van de uitslag van deze studie en zohaast mogelijk toegepast worden ⁽⁴⁸⁾. »

§ 35. Taalexamens.

142. — *De taalgrensgemeenten* zijn bevoegd om de taalexamens, bepaald in artikel 15, § 2 van de S.W.T., te organiseren.

Wenselijk is het, dat zij zich daarbij zouden laten leiden door de bepalingen van het K.B. IX van 30-11-1966.

V.C.T., 9-2-1967, doss. 1845.

143. — Onverminderd de prerogatieven van de gemeentelijke overheid op het stuk van de samenstelling van de examencommissies, moeten deze examencommissies, belast met de beoordeling van de werken van de deelnemers aan de bevoorderingsexamens ten behoeve van het personeel van *Brussel-Hoofdstad*, samengesteld zijn uit leden die, naargelang de taal van het examen, Nederlands of Frans kennen.

V.C.T., 25-5-1967, doss. 1836.

§ 36. Taalkennis.

144. — A) De C.O.O. van een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied moet aan de aan te werven personeelsleden, zomede aan de als personeelslid aan te stellen geneesheren, die houder zijn van een Frans diploma, vóór de benoeming een examen opleggen over de grondige kennis van de Nederlandse taal, zoals bepaald door art. 15, § 1, S.W.T. en artt. 6 en 7 van het K.B. van 30-11-1966 (IX).

B) Onverminderd de toepassing van art. 50, S.W.T., moet dezelfde C.O.O. aan de toe te laten geneesheren, die geen deel uitmaken van het eigenlijk plaatselijk personeel doch als zelfstandigen met de C.O.O. een contract afsluiten, geen examen over de kennis van de taal van het gebied opleggen.

V.C.T., Ned. Afd., 13-12-1966, doss. 1819.

145. — De personeelsleden van de plaatselijke diensten, gevestigd in Brussel-Hoofdstad, die omgang hebben met het publiek, moeten laten blijken van een voldoende of elementaire kennis van de tweede taal (art. 21, § 5, S.W.T.).

V.C.T., 2-3-1967, doss. 1742.

146. — *Vraag n° 3 van de heer De Vlies, d.d. 8-11-1966 (Nederlands):*

« Reeds krachtens de wet van 28-6-1932 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, diende er voor gewaakt te worden tweetalig personeel aan te stellen voor de loketdienst in de postkantoren van de Brusselse agglomeratie.

Dit werd nadrukkelijk herhaald in de wet van 2-8-1963, o.a. in art. 20.

Het blijkt nochtans vast te staan dat, in weerwil van het meer dan dertigjarig voorschrift, in het Brusselse, de postkantoren nog steeds éentalig Frans personeel in kon-takt brengen met het publiek.

Mag ik van de heer minister-staatssecretaris voor Posten, Telegrafie en Telefonie vernemen welke maatregelen zijn genomen om uiteindelijk zonder verder talmen de wetgeving te zien eerbiedigen door zijn diensten? Het zou me totaal onvoldoende lijken, moest worden geargumenteed op basis van een tekort aan personeel, dat dan meer dan dertig jaar zou bestaan. »

Antwoord :

« Krachtens § 2 van art. 21 van de wetten op het gebruik der talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18-7-1966, moet elke kandidaat die dingt naar een betrekking in de plaatselijke diensten gevestigd in Brussel-Hoofdstad aan een schriftelijk examen over de elementaire kennis van de tweede taal onderworpen worden.

Krachtens § 5 van dezelfde artikel kan, onverminderd voorgaande bepalingen, niemand benoemd of bevorderd worden tot een betrekking waarvan de titularis omgang heeft met het publiek, indien hij er niet mondeling van laat blijken door een aanvullend examengedeelte of door een bijzonder examen dat hij een aan de aard van de waar te nemen functie aangepaste kennis bezit van de tweede taal.

Er dient eveneens genoteerd te worden dat de wervingen van tweetalig personeel steeds en vooral de laatste jaren, beneden het vereiste peil bleven daar zeer weinig kandidaten slagen in de voorgeschreven examens over de kennis van de tweede taal.

Om een einde te stellen aan de ongewilde gebrekkige situaties die zich nog voordoen in Brussel-Hoofdstad, wordt sedert 4-10-1965 een permanente oproep tot het publiek gericht voor aanwerving van tweetalig personeel.

Zolang zich echter onvoldoende kandidaten aanbieden, is het Bestuur der Posterijen genoodzaakt voorlopig contractueel personeel in te zetten dat niet voldoet aan de voorschriften inzake taalgebruik wil het de normale uitvoering van de postdienst blijven verzekeren.

Het Bestuur der Posterijen zal zich bovendien zelf met de vorming van dit personeel bezighouden zodra het taal-laboratorium, dat voor dit doel werd opgericht, volledig zal ingericht zijn ⁽⁴⁹⁾.

§ 37. Varia.

147. — Klacht werd ingediend omdat een inwoner uit Antwerpen, die ingevolge een Franstalige beslissing van de Commissie tot bescherming van de maatschappij, gestuurd werd naar het Instituut van Sociaal Verweer te Doornik en omdat hij aldaar uitsluitend onderzocht en behandeld werd door ééntalig Franssprekende geneesheren en bewakers.

De beslissing van die commissie is in strijd met art. 42, S.W.T., terwijl het fungeren van geneesheren en bewakers in het gezegd instituut te Doornik, die geen voldoende, resp. elementaire, kennis van het Nederlands hebben, strijdig is met art. 46, § 5, S.W.T.

V.C.T., 19-1-1967, doss. 1188.

148. — Aan een particulier, gevestigd in een gemeente zonder speciale regeling uit het Nederlands taalgebied moet het bescheid, dat het ontvangen aanvullend pensioen vermeldt en dat uitgaat van een *Fonds voor bestaanszekerheid* te Brussel, met het karakter van een uitvoeringsdienst, in het Nederlands toegezonden worden, zo die particulier het Nederlands wenst te zien gebruiken door dat Fonds.

V.C.T., Ned. Afd., 18-4-1967, doss. 1896.

C.O.O. - K.U.L.

149. — De bescheiden en met name de fakturatie voor medische verstrekkingen en onderzoeken, welke door de medische afdeling van de K.U.L. in de Sint-Pieterskliniek aan de medische directie van de C.O.O. van Leuven worden overgezonden, moeten uitsluitend in het Nederlands worden gesteld.

V.C.T., Ned. Afd., 20-6-1967, doss. 1944.

Rijbewijs

150. — Gevraagd werd of een zuiver Vlaamse gemeente

het formulier, dat moet dienen met het oog op het bekomen van het rijbewijs en dat door een examen Centrum in het Waalse landsgedeelte in het Frans werd ingevuld, moet aanvaarden.

De V.C.T. antwoordde, dat deze gemeente enkel in het Nederlands ingevulde formulieren mag aanvaarden ⁽⁵¹⁾.

Tevens werd vastgesteld dat de bepalingen van het K.B. van 5-6-1966 in verband met de vrije keuze van het examen Centrum, — K.B. genomen zonder de V.C.T. te raadplegen — afbreuk kunnen doen aan de S.W.T., inzonderheid ten overstaan van de plaatselijke diensten in gemeenten zonder speciale regeling.

V.C.T., Ned. Afd., 6-6-1967, doss. 1973.

151. — De formulieren met het oog op het bekomen van een rijbewijs en een leervergunning, worden aan particulieren verstrekt door toedoen van het gemeentebestuur. Dienvolgens moeten ze gesteld zijn in de taal opgelegd aan de plaatselijke dienst.

V.C.T., Ned. Afd., 27-6-1967, doss. 1876.

152. — Aangeklaagd werd dat de formulieren, met het oog op het aanvragen van een rijbewijs ééntalig in het Frans, door een gemeentebestuur van Brussel-Hoofdstad aan de bevolking worden uitgereikt.

Gezegd formulier (art. 15, K.B. 5-6-1966) gaat uit van een centrale dienst en wordt aan het publiek bezorgd door bemiddeling van plaatselijke diensten. Bij toepassing van art. 40, 1° lid en 18 van de S.W.T., moet aan de bevolking van een gemeente uit Brussel-Hoofdstad een dubbel exemplaar (een Nederlands en een Frans) van dit formulier met het oog op het bekomen van een rijbewijs worden bezorgd.

V.C.T., 29-6-1967, doss. 2001.

Stationeerschijven

153. — De *stationeringsschijven*, die moeten gebruikt worden door de autovoerders in de z.g. « blauwe zones », zijn verplichte mededelingen van de particulieren aan de plaatselijke politie van de gemeente waar de blauwe zone is opgericht. Deze mededelingen moeten derhalve door deze politiedienst kunnen begrepen worden; zij dienen dus opgemaakt te worden in de taal waarvan het gebruik in de genoemde diensten door de wet is erkend, d.w.z., in de taal of talen van het gebied.

Wanneer de openbare diensten dergelijke schijven uitreiken, behoeven zij zich naar dat principe te schikken.

Viertalige stationeringsschijven te Brussel door openbare plaatselijke diensten ter beschikking gesteld, stemmen niet overeen met de S.W.T. noch met het K.B. van 8-2-1965 tot wijziging van het algemeen reglement op de politie van het wegverkeer.

V.C.T., 22-12-1966, doss. 1452.

154. — De *stationeringsschijven*, voorgeschreven door K.B. 8-2-1965, moeten uitsluitend in het Frans zijn gesteld in de gemeenten van het Frans taalgebied zonder speciale taalregeling.

Deze schijven zijn immers verplichte mededelingen aan de plaatselijke overheid, in casu de politie van de gemeente waar een blauwe zone is ingesteld. Zij moeten derhalve gesteld zijn in de taal opgelegd aan die plaatselijke dienst.

De openbare diensten, die dergelijke schijven uitdelen, moeten deze beginselen eerbiedigen. Ook de particulieren en de rechtspersonen dienen zulks te doen, omdat ze ter zake optreden als medewerkers van plaatselijke diensten.

V.C.T., Franse Afd., 6-6-1967, doss. 1897.

Telefoongids

155. — A) Het officieel gedeelte van het telefoonboek, dat mededelingen van het *centraal bestuur* behelst, moet in het Nederlands en het Frans zijn gesteld.

Een vertaling ervan ten behoeve van de bewoners van het Duitse taalgebied is geoorloofd.

B) De officiële mededelingen uitgaande van gewestelijke diensten (o.a. zones en onderverdelingen van zones), moeten gesteld zijn in de taal of de talen welke aan die gewestelijke diensten zijn opgelegd voor de berichten en mededelingen aan het publiek.

C) De onbetaalde mededelingen in verband met de abonnees vallen als dusdanig niet onder de S.W.T.; het is evenwel zó, dat voor de keuze van de straatnaam en de gemeentenaam enkel de officiële naam, eventueel de officiële benaming kan worden gebruikt.

D) Het taalgebruik is vrij voor de betaalde mededelingen en de reclame.

V.C.T., 20-4-1967, doss. 1550 A.

Tram

156. — De Maatschappij voor Intercommunaal Vervoer van Brussel is een gewestelijke dienst in de zin van art. 35, § 1, b, van de S.W.T.

Dienvolgens is het in strijd met dezelfde S.W.T. dat een autobus op de lijn 54 van de M.I.V.B. door een Nederlandsonkundig beambte, in contact met het publiek, wordt bediend.

V.C.T., 13-10-1966, doss. 1601.

Uitvoeringsbesluiten

157. — Bij koninklijk besluit van 6-7-1967⁽⁵²⁾ wordt in het K.B. van 30-11-1966 (IX) een art. 14 bis ingevoegd, waardoor voor de ambtenaren van de carrière Buitenlandse Dienst, die benoemd zijn vóór 1-1-1938, een bijzonder programma en een bijzondere examencommissie worden voorzien.

Verkiezingen

158. — De V.C.T. liet een onderzoek instellen naar de uitvoering, gegeven aan haar advies n° 1117, d.d. 18-3-1965 in verband met de taalregeling voor de kiesverrichtingen en de hiermede gepaard gaande bescheiden.

Vastgesteld werd door de V.C.T. op 8-12-1966, dat:

1° de kiezerslijsten, die gedurende de periode van 23-9-1965 tot 10-2-1966 ter inzage van het publiek werden gelegd, *niet* in overeenstemming waren met de S.W.T. en met de richtlijnen van de minister van Binnenlandse Zaken, te Oudergem, Elsene, Kraainem, Sint-Lambrechts-Woluwe.

Ze waren dit *wel* te Etterbeek, Sint-Gillis, Sint-Pieters-Woluwe;

2° dat de oproepingsbrieven voor de kiezers (verkiezingen van 23-3-1965) *evenmin* conform de S.W.T. en de ontvangen instructies waren gesteld door de gemeenten Oudergem, Etterbeek, Elsene, Kraainem, Sint-Gillis, Sint-Pieters-Woluwe, Sint-Lambrechts-Woluwe.

V.C.T., 8-12-1966, doss. 1117.

Vertaling

159. — Gevraagd werd om advies over de vraag, te weten of art. 13 van de S.W.T. ook kan ingeroepen wor-

den met het oog op het bekomen van vertalingen van in het Frans gestelde vermeldingen op veroordelingsbulletins en -staten betreffende personen die zich vanuit het Frans taalgebied in het Nederlands taalgebied komen vestigen.

Vermits bedoelde stukken door de V.C.T. aangezien worden als acten, luidt het antwoord bevestigend op de gestelde vraag.

V.C.T., Ned. Afd., 14-3-1967, doss. 1884.

Verworven rechten

160. — Kan alleen aanspraak maken op het bepaalde in het Regentsbesluit van 28-4-1947 betreffende de verkregen rechten van de ambtenaren, die om redenen van taalkundige aard voorbijgegaan worden, de rijksambtenaar, die vóór 9-7-1932 in dienst was en de hoedanigheid van rijksambtenaar ononderbroken behield sedertdien.

Dit standpunt werd bevestigd door art. 1 van het koninklijk besluit IV, houdende maatregelen ter vrijwaring van de rechten verkregen door de ambtenaren die in dienst waren op 9-7-1932.

V.C.T., 15-12-1966, doss. 1188.

Waters en Bossen

161. — Het *Zoniënwoud*, dat als deel van het private Rijksdomein aan het bij het Boswetboek bepaalde regime is onderworpen, wordt beheerd door de Inspectie van Waters en Bossen, die een gewestelijke dienst is in de betekenis van art. 35, § 1, 6, S.W.T.

V.C.T., 9-2-1967, doss. 1003.

F. F. M. DE KEMPENEER,

Doctor in de Rechten - Licentiaat notaris,
Vast lid van de V.C.T.

NOTEN:

(32) Cfr. V.C.T., 23-9-1965, doss. 1027 en 1050, R.W. 1966-1967, kol. 1958, n° 78 en 10-3-1966, doss. 777 B, R.W. 1965-1966, kol. 1516, n° 65.

(33) Zie ook V.C.T., Ned. Afd., 9-2-1965, doss. 957, R.W. 1965-1966, kol. 833 e.v., n° 95 en Raad van State arrest 11.938 d.d. 13-9-1966.

(34) Kamer, 1966-1967, Vragen en Antwoorden, n° 15, dd. 7-3-1967, blz. 785.

(35) Cfr. V.C.T., 16-12-1965, doss. 779, R.W. 1965-1966, kol. 1937 e.v., n° 118.

(36) Cfr. V.C.T., 22-9-1966, doss. 1526, R.W. 1966-1967, kol. 1497 e.v., n° 74.

(37) Cfr. Senaat, 1966-1967, Vragen en Antwoorden, nr 9, dd. 3-1-1967, blz. 236.

(38) Zie R.W. 1965-1966, kol. 833 e.v., n° 82 en kol. 1937 e.v., n° 128.

(39) Senaat, 1966-1967. Vragen en antwoorden, n° 9, d.d. 3-1-1967, blz. 236.

(40) Cfr. V.C.T., 22-9-1966, doss. 1526 en 3-3-1966, doss. 1067, resp. R.W. 1966-1967, kol. 1497 e.v., n° 74 en R.W. 1965-1966, kol. 833 en 1937 e.v., n° 82 en 128.

(41) Cfr. V.C.T., 3-3-1966, n° 1067, R.W. 1965-1966, kol. 863, n° 82 en kol. 1972, n° 128.

(42) Cfr. V.C.T., 20-5-1966, doss. 704 B, R.W. 1965-66, kol. 833 e.v., n° 53.

(43) R.W. 1965-1966, kol. 833 e.v., n° 53.

(44) Senaat 1966-1967, Vragen en Antwoorden n° 6.

(45) Cfr. Senaat, Parlementaire Mededelingen van 15 juni 1967, blz. 1549.

(46) Cfr., V.C.T., 26-5-1966, doss. 512, R.W. 1966-1967, kol. 1497 e.v., n° 39.

(47) Cfr. Tussenkomen van de heer Harmel (Parlementaire Handelingen, Kamer, 11-7-1963, blz. 7), zie tevens antwoord van de Heer Gilson, Minister van Binnenlandse Zaken, na interpellatie (Parlementaire Handelingen, Kamer, 4-12-1963, blz. 30-31).

(48) Kamer, 1966-1967, Vragen en Antwoorden, n° 16 van 14-3-1967.

(49) Kamer, 1966-1967, Vragen en Antwoorden, n° 1, dd. 29-11-1966, blz. 47.

(50) Cfr. V.C.T., Ned. Afd., 9-2-1965, n° 957.

(51) Cfr. V.C.T., Ned. Afd., 15-12-1964 en 19-11-1964, n° 651 en 868.

(52) Belgisch Staatsblad van 25-7-1967, blz. 7842.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

Tweede Kamer. — 4 september 1967.

Raadsheer-Verslaggever: M. Gerniers.

Advocaat-Generaal: Mr. Colard.

Advocaat: Mr. Pierre Humble der balie van Brussel.

Verkeersreglement. — Artikel 86 van het Algemeen Reglement op de Politie van het Wegverkeer, bijgewerkt bij K.B. van 10-12-1953 en gewijzigd bij K.B. van 30-4-1963. — Rookuitlating. — Wijze van vaststelling geregeld door het K.B. van 1-7-1964. — Opacimeter.

Indien de rookuitlating verwekt door een voertuig uitgerust met Dieselmotor niet wordt gemeten met de opacimeter, is de vaststelling door de verbalisant van iedere bewijskracht ontbloeit en de overtreding niet bewezen.

Boyazis t./ N.V. Brouwerij De Haecht.

Het Hof,

Gehoord het verslag van Raadsheer Gerniers en op de conclusie van de Heer Colard, Advocaat-generaal;

Gelet op het bestreden vonnis, op 7 januari 1967 in hoger beroep gewezen door de Correctionele Rechtbank te Brussel;

1) *Wat betreft de voorziening van de naamloze vennootschap Brouwerij van Haecht, burgerlijk aansprakelijke partij:*

Overwegende dat uit geen stuk waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat eiseres haar voorziening betekend heeft aan de partij tegen welke zij gericht is;

Dat de voorziening niet ontvankelijk is;

2) *Wat betreft de voorziening van Boyazis Robert, beklagde:*

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikels 86 van het Algemeen reglement op de politie van het wegverkeer, zoals bijgewerkt bij koninklijk besluit van 10 december 1958 en gewijzigd bij dit van 30 april 1963, 2 van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 tot vaststelling van de eisen waaraan de autovoertuigen, die met een « Diesel »-motor zijn uitgerust, moeten voldoen in zake rookuitlatingen,

doordat het bestreden vonnis eiser veroordeelt wegens inbreuk op artikel 86 van de Wegcode, op grond van de vaststellingen vermeld in het proces-verbaal van 8 oktober 1965 van de politie te Brussel, en van de overweging « dat artikel 2 van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 niet inhoudt dat de vaststelling van de misdrijven gedaan door ambtenaren of beambten van de overheid en door hen vastgelegd in een proces-verbaal, zoals ter zake het geval is, geen bewijskracht zou hebben... »

terwijl, tweede onderdeel, de materialiteit van de verboden rookuitlating niet bewezen is op de door artikel 2 van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 opgelegde wijze:

Overwegende dat het bestreden vonnis eiser veroordeelt wegens inbreuk van artikel 86 van de wegcode; dat het vaststelt zonder deswege gecritiseerd te worden, dat het ten deze gaat om een autovoertuig uitgerust met « Diesel »-motor;

Overwegende dat uit de stukken van de rechtspleging waarop het Hof vermag acht te slaan blijkt dat de ten

laste van eiser gelegde feiten op 5 oktober 1965 vastgesteld werden, zodat het koninklijk besluit van 1 juli 1964, welk op 1 januari 1965 in voege is getreden (art.7) op de dag van de feiten van toepassing was;

Overwegende dat, nu het koninklijk besluit van 1 juli 1964 uitgevaardigd werd « gelet op het koninklijk besluit van 8 april 1954, inzonderheid op artikel 86 gewijzigd bij koninklijk besluit van 6 september 1961 en 30 juni 1964 » en artikel 86/3 van de Wegcode bepaalt: « De voorwaarden waaraan de voertuigen met eigen beweegkracht inzake lawaaivoortbrenging en rookuitlating moeten voldoen, worden door ons vastgesteld », er dient aangenomen te worden dat gezegd koninklijk besluit van 1 juli 1964, ingevolge artikel 86 van de wegcode, uitgevaardigd werd;

Overwegende dat artikel 2, lid 1, van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 bepaalt: « de rookuitlating wordt vastgesteld door de opaciteit ervan gemeten met een opacimeter met fotoelectrische cel »;

Overwegende dat nu, ten deze, de rookuitlating van bedoeld voertuig door de verbalisant niet gemeten werd aan de opaciteit van de rook met behulp van een opacimeter, het bestreden vonnis, door eiser, wegens inbreuk op artikel 86 van de wegcode te veroordelen, op grond van de in het middel aangehaalde vaststelling en overweging, artikel 2 van het koninklijk besluit van 1 juli 1964 schendt;

Dat immers, indien de rechter soeverein over de zaak zelf oordeelt en volgens zijn geweten de bewijswaarde beoordeelt van de feitelijke elementen die hem overgelegd zijn en waarop hij zijn overtuiging steunt, zulks niet meer het geval is, wanneer, zoals ten deze, de wet ten aanzien van een bepaald misdrijf een bijzondere wijze van bewijslevering voorschrijft;

Overwegende dat het middel gegrond is,

Om deze redenen:

en zonder acht te slaan op het eerste onderdeel van het eerste middel noch op het tweede middel, welke tot geen cassatie zonder verwijzing kunnen leiden,

Vernietigt het bestreden vonnis in zover het uitspraak doet over de tegen eiser ingestelde publieke vordering;

Verklaart zonder voorwerp de beslissing waarbij eiseres burgerlijk aansprakelijk verklaard wordt voor de geldboete en de kosten van eerste aanleg en veroordeeld wordt tot de helft van de kosten van het hoger beroep;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Beveelt dat van dit arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de vernietigde beslissing;

Laat de kosten ten laste van de Staat behalve die van de voorziening van eiseres, die ten laste van deze laatste zullen blijven;

Verwijst de zaak naar de Correctionele rechtbank te Leuven, rechtdoende in hoger beroep.

NOOT. — Door het vonnis op 7-1-1967, geveld door de 20ste Correctionele 1e Kamer der Rechtbank van Brussel, te vernietigen, heeft het Hof van Cassatie tenslotte gelijk gegeven aan de Limburgse correctionele rechters (zie Corr. Rechtb. van Hasselt 18-3-66, R.W. van 30-10-66 nr. 9, kol. 471, 472 en 473) en ongelijk aan de nochtans scherppinnige medewerker der Revue Générale des Assurances et des Responsabilités, de Heer Referendaris Jacques Verdoodt (R.G.A.R. januari 1967 nr. 1, pag. 7762).

Mr. Pierre Humblé.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 20 mei 1966

Voorzitter : M. Rutsaert.

Raadsheer-verslaggever : M. Naulaerts.

Procureur-generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten : Mrs. Van Ryn en Van Leynseele.

1. Rechtspleging in burgerlijke zaken en in zaken van koophandel. — Hoger beroep van een vonnis van de vrederechter. — Conclusies. — Vorm.
2. Huur van handelshuizen. — Weigering van huurhernieuwing. — Artikel 16, I, 4°, derde lid, handelshuurwet. — Termijn van dertig dagen. — Toepassingsgebied.
3. Huur van handelshuizen. — Weigering van huurhernieuwing. — Voornemen van de verhuurder het onroerende goed weder op te bouwen. — Betreft de persoon van de verhuurder. — Verkoop van het onroerend goed. — Geen uitzondering.

1. Art. 82 bis Rv. laat in zaken van hoger beroep tegen de vonnissen van de vrederechter de partijen toe in eigen persoon voor de rechtbank van eerste aanleg te verschijnen; die partijen kunnen voor bedoelde rechtbank, zoals voor de vrederechter, mondelinge conclusies nemen.
2. De termijn van dertig dagen, bepaald bij art. 16, I, 4°, derde lid handelshuurwet, binnen welke de huurder zich op straffe van verval tot de rechter moet wenden, indien hij betwist dat de verhuurder gerechtigd is de in de voorafgaande leden opgegeven redenen in te roepen, heeft betrekking op de weigering van hernieuwing van de huur om de redenen bedoeld in het 4°, en niet op de weigering bedoeld in het 1°, 2° of 3°, inzonderheid niet op de weigering die steunt op de wil van de verhuurder om het onroerende goed weder op te bouwen.
3. Wanneer de huurder van een handelshuis de hernieuwing van de huur niet heeft bekomen wegens het voornemen van de verhuurder het onroerende goed weder op te bouwen, en de verhuurder zijn voornemen niet binnen de wettelijke termijnen verwezenlijkt, is de verhuurder, behalve indien hij van een gewichtige reden doet blijken, gehouden tot betaling van een vergoeding die normaal drie jaar huur bedraagt.

Het voornemen om weder op te bouwen betreft de persoon van de verhuurder, en kan niet door de koper van het goed, rechtverkrijgende onder bijzondere titel van de verhuurder, uitgevoerd worden. Geen uitzondering wordt aangenomen ingeval de verhuurder, die het verhuurde verkoopt en zich aldus in de onmogelijkheid stelt zelf het voornemen uit te voeren dat hij uitgedrukt had, de derde die het goed koopt gelast gezegd voornemen uit te voeren, zelfs binnen de wettelijke termijn.

P.V.B.A. Hôtel Jeanne t/ Van Keirsbilck.

Gelet op het bestreden vonnis, op 24 juni 1965 in hoger beroep door de Rechtbank van eerste aanleg te Veurne gewezen;

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 71, 72 van het decreet van 30 maart 1808 houdende politiereglement van de hoven en rechtbanken, 82bis van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, en 97 van de Grondwet, doordat het bestreden vonnis met zijn eigen redenen en eveneens die van de eerste rechter beslist dat het recht van eiseres op huurhernieuwing

en vergoeding wegens uitzetting vervallen is en deze beslissing neemt « gehoord de partijen in hun middelen en besluiten »,

terwijl de geschriften getiteld « besluiten » en « tweede besluiten » zagezegd neergelegd door of voor de verweerders voor de rechtbank noch door de verweerders, noch door hun raadsman, noch door iemand anders ondertekend zijn, zodat deze druksels niet in aanmerking kunnen genomen worden als conclusies van de verweerders, zagezegd genomen voor de rechters in hoger beroep, en derhalve het vonnis de hierboven aangehaalde wetsbepalingen schendt door ze alzo te betitelen; dat minstens het onmogelijk is na te gaan of ja dan neen de rechtbank haar oordeel gesteund heeft op conclusies die niet regelmatig neergelegd werden :

Overwegende dat artikel 82bis van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering, in zaken van hoger beroep tegen de vonnissen van de vrederechter de partijen toelaat in eigen persoon vóór de rechtbank van eerste aanleg te verschijnen; dat die partijen vóór bedoelde rechtbank, zoals vóór de vrederechter, mondelinge conclusies kunnen nemen;

Overwegende dat het bestreden vonnis geen gewag maakt van schriftelijke conclusies van de verweerders, weshalve het middel niet kan aangenomen worden;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 16, I, 2°, 3° en 4°, vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds, doordat het vonnis met zijn eigen redenen en die van de eerste rechter, beslist dat het recht van eiseres op hernieuwing van de huur en vergoeding wegens uitzetting vervallen is omdat zij nagelaten heeft de verweerders te dagvaarden binnen de maand na de weigering, zoals artikel 16, I, 4°, vervat in de wet van 30 april 1951 het oplegt; dat « appellante (thans eiseres) voorhoudt dat deze regel slechts van toepassing is op de motieven vermeld in gemelde paragraaf 4, en niet op de redenen vermeld onder littera 1, 2 en 3, doch dat deze interpretatie indruist tegen de tekst en tegen het gezond verstand; dat De Page dezelfde mening is toegedaan; dat appellante derhalve met recht vervallen verklaard werd van haar aanvraag tot hernieuwing van de huur », terwijl de termijn van 30 dagen, gesteld aan de huurder om de verhuurder te dagvaarden voor de rechter indien hij betwist dat de opgegeven redenen van weigering tot hernieuwing van de huur geldig zijn, zoals voorzien door artikel 16, I, 4°, in fine, alleen en uitsluitend van toepassing is op de redenen van weigering van hernieuwing van de huur voorzien door gemeld 4°, en hoegenaamd niet op de redenen van weigering van hernieuwing van de huur voorzien door de andere nummers, en meer bepaald door nummers 2° en 3° van gemeld artikel 16 :

Overwegende dat het bestreden vonnis eiseres vervallen verklaart van haar aanvraag tot hernieuwing van de huur, omdat zij nagelaten heeft de verweerders te dagvaarden binnen dertig dagen na de weigering van de verweerders, zoals artikel 16, I, 4°, derde lid, vervat in de wet van 30 april 1951, het voorschrijft :

Overwegende dat de termijn van dertig dagen, bepaald bij artikel 16, I, 4°, derde lid, vervat in de wet van 30 april 1951, gelet op de plaats welke deze wetsbepaling in bedoeld artikel inneemt en op de reden die ze verantwoordt, betrekking heeft op de weigering van hernieuwing van de huur om de redenen voorzien in het 4°, en niet op de weigering voorzien in het 1°, 2° of 3°, en derhalve niet op de weigering die steunt, zoals ten deze, op de wil van de verhuurder om het onroerende goed weder op te bouwen;

Dat trouwens de door het vonnis gegeven interpretatie onverenigbaar is met artikel 25, 1°, hetwelk aan de huurder, die de hernieuwing van de huur regelmatig heeft aangevraagd, het recht op een vergoeding wegens uitzetting toekent, ingeval van weigering gesteund op artikel 16, 1, 3°, en dit recht niet afhankelijk maakt van een betwisting door de huurder van de door de verhuurder opgegeven reden;

Overwegende mitsdien dat het middel gegrond is;

Over het vierde middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 16, 1, 2 en 3, en 25, vervat in de wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds, doordat het bestreden vonnis de vraag tot vergoeding wegens uitzetting afwijst om de reden dat «appellante (thans eiseres) voorhoudt dat geïntimeerden hun weigering tot hernieuwing niet uitgevoerd hebben omdat, in plaats van zelf (het goed) af te breken, zoals genotificeerd werd, zij het verkocht hebben om het te doen afbreken door een derde; dat, in andere woorden, appellante aanvoert dat het voornemen geuit door de eigenaars door deze persoonlijk moet verwezenlijkt worden; dat deze draconische uitleg van de wet niet opgaat; dat, wanneer hernieuwing van de huur geweigerd wordt met de bedoeling het huurgoed af te breken, het zonder belang is of zulks geschiedt door de eigenaar zelf of wel door een rechtverkrijger; dat alleen van belang is dat effectief tot afbraak overgegaan wordt; dat de eigenaar trouwens steeds het recht heeft het huurgoed te verkopen; dat alsdan de koper in de rechten treedt van de eigenaar die de hernieuwing geweigerd heeft en dat deze weigering geldig blijft in hoofde van deze koper»;

terwijl 1) de vergoeding wegens uitzetting drie jaar huur bedraagt, eventueel vermeerderd met een bedrag, toereikend om de veroorzaakte schade geheel te vergoeden, wanneer de verhuurder, zonder van een gewichtige reden te doen blijken, binnen 6 maanden en gedurende ten minste 2 jaren het voornemen op grond waarvan hij de huurder uit het goed heeft kunnen zetten, niet ten uitvoer brengt (schending van artikel 25, 3°, van de wet van 30 april 1951), 2) de verweerders als weigering tot hernieuwing van de huur de afbraak en herbouw van het huis hadden ingeroepen, en zij derhalve verplicht waren op straffe van vergoeding wegens uitwinning, dit voornemen uit te voeren, en het feit dat zij het huis verkocht hebben aan een derde om het af te breken niets kan afdoen aan hun persoonlijke verplichting hun voornemen uit te voeren of de vergoeding te betalen, te meer daar zij geen gewichtige reden voor de niet-uitvoering van het motif tot weigering van de huurhernieuwing hebben ingeroepen (schending van alle ingeroepen wetsbepalingen);

Overwegende dat het stelsel ingevoerd door artikel 25, vervat in de wet van 30 april 1951, gewijzigd door die van 29 juni 1955, ingeval de huurder de hernieuwing van de huur niet heeft bekomen wegens het voornemen van de verhuurder het onroerend goed weder op te bouwen, een compromis tussen de respectieve belangen van beide contractanten uitmaakt;

Dat, zo de verhuurder zijn voornemen binnen de wettelijke termijnen ten uitvoer brengt, hij slechts tot betaling van een vergoeding, die gelijk is met één jaar huur, gehouden is;

Dat, zo hij dit voornemen binnen die termijnen niet verwezenlijkt, hij, behalve indien hij van een gewichtige reden doet blijken, tot betaling gehouden is van een vergoeding, die normaal drie jaar huur bedraagt;

Overwegende dat noch bedoelde wettekst noch de voorbereidende werken voorzien dat het voornemen

om weder op te bouwen, dat de persoon van de verhuurder betreft, door de koper van het goed, rechtverkrijgende onder bijzondere titel van de verhuurder, zou kunnen uitgevoerd worden;

Overwegende dat geen enkele uitzondering op voormelde regel aangenomen wordt ingeval de verhuurder, die het gehuurde verkoopt en zich aldus in de onmogelijkheid stelt zelf het voornemen uit te voeren dat hij uitgedrukt had, de derde die het koopt gelast gezegd voornemen uit te voeren, zelfs binnen de wettelijke termijn;

Overwegende mitsdien dat het middel gegrond is;

Om deze redenen:

en zonder dat er aanleiding bestaat tot onderzoek van het derde middel, hetwelk tot geen uitgebreider vernietiging aanleiding zou kunnen geven;

Vernietigt het bestreden vonnis, behalve in zover daarbij vastgesteld wordt dat de verweerders geen incidenteel beroep hebben ingesteld;

Beveelt dat van dit arrest melding zal worden gemaakt op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Veroordeelt de verweerders in de kosten;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Ieper, zitting houdende in hoger beroep.

RAAD VAN STATE.

6° Kamer. — 24 maart 1967.

Voorzitter: M. Moureau.

Raadsheren: de HH. Coyette en Holoye.

Auditeur: M. Dumont.

Geschil nietigverklaring. — Prejudicieel geschil.

Wanneer de oplossing van het geschil gekoppeld is aan de uitlegging van bepaalde verordeningen van de Raad van de Europese Economische Gemeenschap, schorst de Raad van State de uitspraak om, overeenkomstig art. 177 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, een antwoord te laten verstrekken op nauwkeurig omschreven vragen.

Rijksdienst voor Arbeiderspensioenen t./Couture.

Arrest nr. 12.307.

Gezien het op 20 juli 1965 ingediende verzoekschrift, waarbij de Rijksdienst voor arbeidspensioenen de nietigverklaring vordert van de op 5 maart 1965 gewezen en op 21 mei 1965 ter kennis gebrachte beslissing van de Hoge Commissie voor pensioenen (8e kamer), houdende bevestiging van de beslissing van de Speciale Commissie van beroep van 25 oktober 1963, die beslist dat de tegenpartij geen recht heeft op een rustpensioen ten bezware van België;

Overwegende dat Marcel Couture, die een op 17 juli 1899 geboren, in Frankrijk verblijvende Belg is, een arbeidersloopbaan in België en in Frankrijk heeft gehad; één jaar in België, dertien jaar in Frankrijk; dat hij inzake rustpensioen valt onder de toepassing van verordening nr. 3 van de Raad van de Europese Economische Gemeenschap, inzake de sociale zekerheid van migrerende werknemers, en van verordening nr. 4 van dezelfde auto-

riteit strekkende tot uitvoering en aanvulling van de bepalingen van verordening nr. 3 ;

Overwegende dat hij overeenkomstig artikel 30, 1, van verordening nr. 4, op 5 mei 1960 een pensioenaanvraag heeft ingediend bij het orgaan van de woonplaats, de « Caisse régionale d'assurance-vieillesse des travailleurs salariés » te Rijsel ; dat het Franse bestuur de aanvraag in behandeling heeft genomen en ze overeenkomstig die bepaling aan het Belgisch bestuur heeft doorgegeven ;

Overwegende dat het Belgisch bestuur op 2 juli 1962 en op 21 maart 1963 het bedrag van het pensioen heeft vastgesteld met toepassing van artikel 28 van evengenoemde verordening nr. 3 ; dat het die aanvraag beschouwd heeft als een aanvraag om een vervroegd pensioen en de tegenpartij verzocht heeft om ondertekening van de in artikel 4 van de wet van 21 mei 1955 bedoelde verbintenis, elke beroepswerkzaamheid, behalve een door de Koning toegestane, stop te zetten ;

Overwegende dat de tegenpartij op 9 juli 1963 tegen die beslissing hoger beroep heeft ingesteld in een brief aan de secretaris-penningmeester van de Speciale Commissie van beroep, waarin hij als reden opgaf : « Aangezien ik nog geen 65 jaar oud ben, blijf ik dus een beroepswerkzaamheid uitoefenen. Ik zal pas ophouden met werken als ik die leeftijd zal hebben bereikt, dit is op 17 juli 1964. In Frankrijk kan men het gedeeltelijk rustpensioen krijgen vanaf 60 jaar en niettemin blijven werken » ; dat de tegenpartij op 16 augustus 1963, als antwoord op een vraag om inlichtingen, het volgende aan de secretaris-penningmeester heeft geschreven :

« Ten vervolge op uw brief van 9-8-63, deel ik U mede dat er een misverstand is tussen ons.

In mijn brief van 9-7-63 heb ik geen hoger beroep tegen de administratieve beslissing ingesteld maar heb ik er alleen op gewezen dat ik nog geen 65 jaar oud was, de normale leeftijd waarop ik het recht zal hebben het Belgisch rustpensioen te ontvangen. Ik word 65 in juli 1964 en zal op dat tijdstip elke werkzaamheid stopzetten.

Kan ik vóór die leeftijd niet datgene krijgen wat mij toekomt, zoals ik dat in Frankrijk al ontvang ? » ;

Overwegende dat de Commissie van beroep in haar beslissing van 25 oktober 1963 heeft geoordeeld, dat de beslissing van de dienst voor ouderdomspensioenen niet gegrond was, dat er in dezen geen aanvraag om een vervroegd Belgisch pensioen was geweest, « dat artikel 8, § 1, van de wet van 21 mei 1955 het bestuur niet toestaat als buitenstaander een aanvraag om een vervroegd Belgisch pensioen op te dringen, dat het vervroegd pensioen naar keuze en op verzoek van de betrokkene wordt aangevraagd », dat de aanvrager geen gebruik heeft gemaakt van die mogelijkheid zodat er grond was om artikel 28, 1, f, van verordening nr. 3 van de Raad van de Europese Economische Gemeenschap toe te passen ;

Overwegende dat de Rijksdienst voor arbeiderspensioenen op 14 november 1963 tegen die beslissing beroep heeft ingesteld bij de Hoge Commissie voor pensioenen, met verzoek ze te niet te doen en de administratieve beslissing te handhaven ; dat de Dienst zich beriep op een verkeerde toepassing van artikel 28, 1, f, dat bepaalt : « Indien de belanghebbende op een bepaald tijdstip niet aan de voorwaarden, door alle op hem van toepassing zijnde wettelijke regelingen gesteld, voldoet, doch wel voldoet aan de voorwaarden van een dezer wettelijke regelingen zonder dat het noodzakelijk is een beroep te doen op de tijdvakken welke zijn vervuld onder een of meer der andere wettelijke regelingen, wordt het bedrag van de uitkering vastgesteld uitsluitend krachtens de wettelijke regeling waaraan recht kan worden ontleend, waarbij alleen rekening wordt gehouden met de tijdvakken welke krachtens die wettelijke regeling zijn vervuld » ; dat hij deed gelden dat die bepaling « alleen slaat op de gevallen waar het

recht slechts in één land ontstaat zonder dat een beroep hoeft te worden gedaan op de tijdvakken vervuld in het andere land of in de andere landen » en « dat, in het onderhavig geval, het recht geacht moet worden ontstaan te zijn in de twee landen, en wel in Frankrijk en in België ; ... dat de betrokkene immers voldoet aan alle voorwaarden opdat een recht op een pensioen in België kan ontstaan ; ... dat derhalve toepassing moet worden gemaakt van artikel 28 (4) van verordening nr. 3 en dat de betrokkene, die zich op de bepalingen van verordening nr. 3 kan beroepen, zijn aanspraak op pensioen niet kan gronden op de bepalingen van de Franse wetgeving alleen » ;

Overwegende dat de tegenpartij op 18 augustus 1964 aan de dienst voor ouderdomspensioenen bij het ministerie van Sociale Voorzorg de volgende brief schreef :

« Ik bericht U dat ik op 17-7-64 65 jaar oud ben geworden. Ik meen dan ook recht op ouderdomspensioen te hebben voor de periode waarin ik bijdragen in België heb betaald, dit is in 1938. Ik had reeds een aanvraag om vervroegd pensioen ingediend maar ik heb het niet kunnen krijgen omdat ik bleef werken » ;

Overwegende dat de bestreden beslissing op 5 maart 1965 de beslissing *a quo* heeft bevestigd onder overweging :

« Dat de Rijksdienst voor arbeiderspensioenen in zijn beroep betoogt dat de betrokkene, doordat hij een pensioenaanvraag in Frankrijk heeft ingediend, sedert 1 oktober 1960, dit is vanaf de leeftijd van 61 jaar, een Frans pensioen ontvangt, ook al had hij zijn beroepswerkzaamheid niet stopgezet ; dat evengenoemde Dienst voorstelt hem eveneens met ingang van 1 oktober 1960 een Belgisch rustpensioen te verlenen, hetwelk hem echter niet kan worden uitgekeerd omdat hij verklaard heeft zijn beroepswerkzaamheid tot de leeftijd van 65 jaar te zullen blijven uitoefenen ; dat zijn Belgisch pensioen niettemin voor de toekomst met 20 % moet worden verminderd ;

Dat het dossier geen aanvraag om vervroegd Belgisch pensioen bevat ; dat de betrokkene zijn beroepswerkzaamheid met uitsluiting van gelegenhedswerk niet heeft stopgezet op 1 oktober 1960, zodat hem op die datum geen enkele Belgische uitkering kan worden gestort ; dat de Hoge Commissie voor pensioenen derhalve oordeelt dat in België op 1 oktober 1960 niet voldaan is aan de wettelijke vereisten om een pensioen te kunnen genieten, zodat artikel 28 (1) (f) van verordening nr. 3 toepassing vindt ;

Dat er dus geen grond is om een Belgisch pensioen vast te stellen op 1 oktober 1960 » ;

Overwegende dat verzoeker de nietigverklaring van die beslissing vordert ; dat hij « een enig middel ontleent aan de schending van artikel 8, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders, in het kader van de toepassing van de verordeningen nrs. 3 en 4 van de Europese Economische Gemeenschap » ; dat hij doet gelden, dat artikel 30, 1, van verordening nr. 4 stelt dat de werknemer om in aanmerking te komen voor de uitkeringen krachtens verordening nr. 3, zijn aanvraag dient te richten aan het orgaan van het land waar hij woont ; dat hij betoogt dat verordening nr. 4 zodoende slechts één aanvraag voorschrijft, die geldt als aanvraag bij de organen van alle landen van de Gemeenschap waar de aanvrager verzekeringstijdvakken heeft vervuld en dat de tegenpartij, die in België en in Frankrijk gewerkt heeft, noodzakelijk onder de toepassing van verordening nr. 3 valt ; dat hij hieruit concludeert dat « uit de regeling ingesteld bij artikel 8, § 1, eerste en tweede lid, van de wet van 21 mei 1955 betreffende het rust- en overlevingspensioen voor arbeiders volgt, dat de leeftijd van 65 jaar geen eis is die de Belgische wetgeving stelt voor het toekennen van een rustpensioen aangezien het de betrokkene vrijstaat een vervroegd pensioen aan te vragen », dat « bijgevolg het in artikel 28 (1) (f) van verordening nr. 3 neergelegde voorbehoud

geen toepassing vindt op de tegenpartij» en dat «deze laatste dan ook niet mag beweren alleen op toepassing van de Franse wetgeving aanspraak te hebben», dat «de door de tegenpartij in Frankrijk ingediende aanvraag om een rustpensioen dus wel degelijk in België gelijkstond met een aanvraag om vervroegd pensioen in het kader van de toepassing van de verordeningen nrs. 3 en 4 van de E.E.G.»;

Overwegende dat de oplossing van het geschil gekoppeld is aan de uitlegging van artikel 28, speciaal van artikel 28, 4, van verordening nr. 3 van de Raad van de Europese Economische Gemeenschap, en ook aan de gevolgen van het indienen van een pensioenaanvraag volgens de bij artikel 30, 1, van verordening nr. 4 bepaalde procedure; dat er derhalve grond is, het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen, dat overeenkomstig artikel 177 van het verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap uitsluitend bevoegd is in dezen, te verzoeken om een antwoord op de volgende vragen.

Besluit :

Artikel 1. — De uitspraak wordt opgeschort.

Artikel 2. — Aan het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen worden de volgende vragen gesteld :

Eerste vraag :

Kan de werknemer, die achtereenvolgens of beurtelings verzekeringstijdvakken krachtens de wetgeving van twee of van meer Lid-Staten heeft vervuld en die de samenstelling van die tijdvakken in geen van die Staten nodig heeft om een recht op uitkeringen te doen ontstaan, kiezen tussen de wijze van berekening aangegeven in artikel 28 van verordening nr. 3 en de wijze van berekening aangegeven in artikel 28 van verordening nr. 3 en de wijze van berekening welke volgt uit de toepassing van de wettelijke regelingen waaronder hij de verzekerings-tijdvakken heeft vervuld, of is de mogelijkheid om op die werknemer de in artikel 28 van verordening nr. 3 aangegeven wijze van berekening toe te passen, een hinderpaal voor de toepassing van de wettelijke regelingen waaronder hij de verzekeringstijdvakken heeft vervuld?

Tweede vraag :

Als de werknemer de in de eerste vraag bedoelde keuze kan doen en in acht genomen dat de verordeningen nrs. 3 en 4 de wijze waarop dat keuzerecht wordt uitgeoefend niet regelen, hoe dient dan te worden uitgelegd een pensioenaanvraag, die bij het bevoegde orgaan van één enkele van de Lid-Staten is ingediend en zich beroept op verzekeringstijdvakken vervuld onder de wettelijke regeling van twee of meer Lid-Staten? Moet een zodanige aanvraag met name worden uitgelegd als een afzien van de mogelijkheid om zich te beroepen op de eventueel gunstiger toepassing van de wettelijke regeling van die Staten? Of moet zij worden uitgelegd als een aanvraag, die noodzakelijk de toepassing van de gunstigste regeling veronderstelt?

Derde vraag :

Als de aanvraag, ingediend zoals in de tweede vraag is uiteengezet, uitgelegd moet worden als de toepassing van de gunstigste regeling te veronderstellen, moet zij dan noodzakelijk geacht worden een aanvraag te zijn die regelmatig bij ieder nationaal orgaan is ingediend om, veeleer dan de toepassing van de in verordening nr. 3 bedoelde verhoudingsgewijze regeling, de vereffening te verkrijgen

van de eventueel gunstiger rechten die voortvloeien uit de nationale wettelijke regeling welke dat orgaan tot taak heeft toe te passen?

Vierde vraag :

Als de werknemer de in de eerste vraag bedoelde keuze kan doen, en als de aanvraag, ingediend zoals in de tweede vraag is gezegd, geacht moet worden ingediend te zijn bij ieder nationaal orgaan om, bij voorkomend geval, de toepassing van de wettelijke regeling van ieder van die Staten te verkrijgen, op welk tijdstip moet hij die keuze dan doen? Mag hij wachten tot hij een definitief, dit wil zeggen na de rechtsmiddelen volledig dan wel helemaal niet te hebben uitgeoefend, bescheid weet over de rechten welke hij zowel aan de toepassing van artikel 28 van verordening nr. 3 als aan de toepassing van de onderscheiden nationale wettelijke regelingen kan ontleen?

Vijfde vraag :

Als de werknemer niet over de in de eerste vraag bedoelde keuze beschikt, is de overeenkomstig artikel 30, 1, van verordening nr. 4 ingediende pensioenaanvraag dan noodzakelijk een aanvraag tot het verkrijgen van de uitkeringen waarop in de Staat waar hij verzekeringstijdvakken heeft vervuld, een vermindering wordt toegepast omdat vervroegde uitkeringen worden aangevraagd?

Zesde vraag :

Als de werknemer niet over die keuze beschikt, is de overeenkomstig artikel 30, 1, van verordening nr. 4 ingediende aanvraag dan noodzakelijk een aanvraag tot het verkrijgen van de uitkeringen die in een Staat, waar hij verzekeringstijdvakken heeft vervuld, niet kunnen worden uitbetaald tenzij de betrokkene voldoet aan de voorwaarde, afgezien te hebben van verder werken, een voorwaarde die niet gesteld wordt door de wettelijke regeling van de andere Staat?

Artikel 3. — Deze vraag zal, samen met de stukken van de zaak, door de griffier van de Raad van State worden medegedeeld aan de griffier van het Hof van justitie van de Europese Gemeenschappen, te Luxemburg.

Artikel 4. — De kosten worden voorbehouden.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL.

3^e Kamer. — 5 juni 1967.

Voorzitter : M. Beeckmans de West-Meerbeeck.

Raadsheren : M.M. Holvoet en van Leckwyck.

Advocaat-generaal : M. Stryckmans.

Advocaten : Mrs. Stiers loco Houtekier en De Rycke.

Echtscheiding. — In eerste aanleg toegestane echtscheiding op hoofdeis. — **Vonnis** dat na getuigenverhoor de wedereis ongegrond verklaart. — Hoger beroep van dit laatste vonnis. — Nieuwe wedereis in hoger beroep. — Niet ontvankelijk.

In eerste aanleg was op hoofdeis van de vrouw de echtscheiding toegelaten en was aan de man, op wedereis, het bewijs van bepaalde feiten toegestaan. Na getuigenverhoor werd de wedereis ongegrond verklaard. Van deze laatste beslissing is de man in hoger beroep gekomen en hij vraagt nog drie feiten, die hem thans ter kennis gekomen zijn, te mogen bewijzen.

Voor zover dit laatste als een nieuwe wedereis kan beschouwd worden, is deze niet ontvankelijk. De hoofdeis is geheel beslecht en de echtscheiding is overgeschreven, zodat er geen hoofdeis meer is, en voor het geldig ontstaan van een wedereis is vereist, dat op het ogenblik dat hij ingesteld wordt, de hoofdeis nog hangende is en behandeld wordt door dezelfde rechtsmacht.

Het bewijs van de nieuwe feiten kan verder maar toegestaan worden voor zover de aangevoerde feiten passen in het kader van de in eerste aanleg door de man genomen conclusies.

Vercammen t./Van Eycken.

Gezien, in regelmatige vorm voorgelegd, het vonnis de dato 16-6-1966, door de rechtbank van eerste aanleg, zetelend te Mechelen gewezen, waarvan geen akte van betekening aan het Hof wordt medegedeeld;

Gezien de akte van beroep de dato 12-7-1966,

Overwegende dat het beroep, regelmatig naar de vorm, binnen de wettelijke termijn werd ingesteld;

Overwegende dat de oorspronkelijke hoofdeis door geïntimeerde ingediend, ertoe strekte de echtscheiding te horen toelaten ten laste van appelland, dat zij bij tussen-vonnissen de dato 14-5-1964 tot het bewijs toegelaten werd van de door haar gekwoteerde feiten;

Overwegende dat appelland, die bij besluiten een tegeneis in echtscheiding ingesteld had, eveneens door voormeld vonnis tot het bewijs van vijf feiten toegelaten werd;

Overwegende dat appelland later veroordeeld werd wegens onderhoud van bijzit, zodat een vonnis van 5-11-1964 de echtscheiding toegelaten heeft in het voordeel van geïntimeerde, en de beslissing over de tegeneis van appelland en het onderhoudsgeld voorbehouden heeft;

Overwegende dat het bestreden vonnis de tegeneis ongegrond verklaard heeft, en aan geïntimeerde een maandelijks onderhoudsgeld van 2.000 fr. heeft toegekend;

Overwegende dat de tegeneis uitdrukkelijk gesteund was op de beledigende omgang van geïntimeerde met twee andere mannen, zekere L. G., en D. F.;

Overwegende dat de gegevens van de zaak uitwijzen, dat de eerste rechter op oordeelkundige wijze beslist heeft, dat de door appelland aangevoerde grieven niet ter voldoening van recht bewezen werden;

Overwegende inderdaad, dat uit de getuigenissen van het rechtstreeks verhoor geenszins gebleken is, dat geïntimeerde schuldige betrekkingen of zelfs verdachte omgang onderhouden zou hebben met de door appelland aangeduide personen;

Overwegende namelijk, dat de door de getuigen persoonlijk vastgestelde feiten voor appelland niet als zwaar beledigend kunnen beschouwd worden, dat hun relaas van het « horen zeggen », in de gegeven omstandigheden, niet te weerhouden is als een doeltreffend bewijs van de gekwoteerde grieven;

Overwegende anderzijds, dat de onnauwkeurige en onduidelijke elementen van het rechtstreeks verhoor nog grotendeels ontzenuwd werden door de verklaringen van de getuigen van het tegenverhoor, dewelke onbetwistbaar uitgewezen hebben, dat geïntimeerde een goede faam genoot, en steeds met andere personen vergezeld was wanneer zij in herbergen gezien werd; zodat over haar gedrag niets ongunstigs te vermelden was;

Overwegende dat de beweerde ontrouw van geïntimeerde evenmin afgeleid kan worden uit de bestanddelen van het strafrechtelijk onderzoek van oktober 1965; dat de tegeneis bijgevolg niet gegrond is;

Overwegende dat appelland, in ondergeschikte orde, aan het Hof vraagt nog drie feiten te mogen bewijzen, dewelke hem thans ter kennis gekomen zijn; dat deze feiten eveneens slaan op de betrekkingen door geïntimeerde onderhouden met G. L. in de zomer van 1961;

Overwegende dat door appelland staande gehouden wordt, dat dergelijk bewijs-aanbod alleszins als een nieuwe tegeneis in graad van beroep dient beschouwd te worden;

Overwegende dat deze stelling niet bij te treden is;

Overwegende inderdaad, dat de hoofdeis van geïntimeerde in eerste aanleg reeds gans beslecht werd, en dat de in haar voordeel toegekende echtscheiding regelmatig overgeschreven werd;

Overwegende dat het voor het geldig ontstaan van een tegeneis vereist is, dat op het ogenblik dat deze tegeneis gesteld wordt, een hoofdeis nog hangend blijft en behandeld wordt door dezelfde rechtsmacht;

Overwegende derhalve, dat het instellen van een nieuwe tegeneis in graad van beroep, terwijl de hoofdeis volledig afgehandeld werd in eerste aanleg niet aanneembaar is, zodat de vordering van appelland op dit punt niet ontvankelijk is;

Overwegende dat door het Hof nog onderzocht dient te worden, of de thans in beroep aangevoerde grieven in het raam of in het kader passen van de besluiten door appelland in eerste aanleg genomen;

Overwegende weliswaar, dat de drie gekwoteerde feiten eveneens slaan op de beledigende omgang van geïntimeerde met de genaamde G. L.; dat zij nochtans verschillend zijn wat betreft de aangeduide periode (zomer 1961 in plaats van 1962 en 1963);

Overwegende dat, rekening gehouden met de omschrijving van de feiten en de gegevens van de reeds gehouden enkweten, het huidige bewijsaanbod niet te aanvaarden is, daar het noch dienend, noch afdoend is;

Onderhoudsgeld.

Overwegende dat gelet op de onderscheiden inkomsten en behoeften van partijen en het voorschrift van art. 301 van het burgerlijk wetboek, het gevorderd bedrag verantwoord is, zodat over deze vordering naar behoren werd beslist;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 van de wet van 15-6-1935;

Alle andere of strijdige besluiten verwerpende,

Gehoord het eensluidend advies door de heer advocaat-generaal Strijckmans in openbare zitting gegeven,

Ontvangt het beroep, verklaart het ongegrond, zoals de vraag tot het bewijs van drie feiten;

Verklaart de nieuwe tegeneis van appelland niet ontvankelijk;

Bevestigt dienvolgens het vonnis waartegen beroep;

Verwijst appelland in de kosten van beroep.

JEUGDRECHTBANK TE KORTRIJK

2e Kamer. — 7 maart 1967.

Voorzitter : M. Vanden Bussche.

Openbaar ministerie : M. Vergote.

Advocaat : Mr. Deceuninck.

Kinder- en jeugdbescherming. — Wet van 8 april 1965. — Wijzigende maatregel. — Verzoek om herstel in de ouderlijke macht. — Meerderjarigheid van de kinderen. — Ontvankelijkheid.

Het verzoek tot herstel in de ouderlijke macht is ook nog ontvankelijk nadat de kinderen meerderjarig geworden zijn. De ontzetting kan immers ook tijdens de meerderjarigheid van de kinderen incidenties hebben (wat betreft het recht van nalatenschap) en heeft indirecte

gevolgen, zoals het verlies van kiesrecht en de onmogelijkheid eerherstel te bekomen.

Blondeel.

Gezien het hierbij gevoegd verzoekschrift aangeboden door Blondeel Gusta Maria...

Overwegende dat Blondeel Gusta ingevolge correctionele veroordelingen opgelopen te Kortrijk in datum van 16 mei 1956, wegens inbreuk op art. 379 en 281 SWB ten overstaan van haar dochter Blondeel Denise, geboren op 13 augustus 1937, alsdan méér dan 16 jaar oud doch nog minderjarig, door de rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk bij vonnis van 22 maart 1957 uit de ouderlijke macht werd ontzet;

Overwegende dat het herstel van de ouderlijke macht, welke ze thans terugvraagt, betrekking heeft op haar twee thans meerderjarig geworden kinderen;

Overwegende dat de ontzetting uit de ouderlijke macht inderdaad niet slechts gevolgen heeft tijdens de minderjarigheid van de kinderen, maar ook, minstens wat betreft art. 33 - 5° (nl. het recht van nalatenschap) incidenties heeft of kan hebben tijdens de meerderjarigheid van de kinderen;

Overwegende dat Blondeel Gusta ten ander ook ontzet werd over alle anderen kinderen die uit haar zouden kunnen geboren worden;

Overwegende daarenboven dat de ontzetting ook zekere onrechtstreekse gevolgen medebrengt als verlies van kiesrecht en de onmogelijkheid eerherstel te bekomen;

Overwegende dat verzoekster dus wel belang heeft in het aanvragen van het herstel;

Overwegende dat het uit de ingewonnen inlichtingen blijkt dat de familiale verhoudingen tussen de moeder en de kinderen thans goed zijn; dat het gedrag van verzoekster sedert de feiten die aanleiding gaven tot de ontzetting, eveneens goed kan genoemd worden;

Overwegende dat de jeugdrechtbank bevoegd is;

Om deze redenen, wijzende op tegenspraak:

De jeugdrechtbank,

gelet op artt. 34, 95, 60 Wet 8-4-1965; artt. 2, 11, 12, 31, 34, tit. 37 en 41 Wet 15-6-1935;

verklaart — bij wijzigende maatregel — *Blondeel Gusta*, geboren te Ganzeville (Frankrijk), op 20 maart 1917 en wonende te Menen, Diksmuidseplein 5 bis, *hersteld in haar ouderlijke rechten.*

Kosten ten laste van verzoekster.

Beveelt de voorlopige tenuitvoerlegging van deze beslissing.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE GENT

14 juni 1966.

Voorzitter: M. J. M. E. Lefevre.

Rechters: M. M. L. Viaene en Vande Vyver.

Substituut-Procureur des Konings: M. L. Verpaele.

Advocaten: Mrs. De Decker en De Gezelle.

Verkeer. — Art. 15.1 en art 16.1 A.V.R. — Verplichting van voorzichtigheid.

Het artikel 16-1 van het Algemeen Verkeersreglement verleent een prioriteit mits het in acht nemen van een noodzakelijke voorzichtigheid.

Hij, die van de prioriteit geniet, kan volledig voor het ongeval aansprakelijk worden gesteld, indien hij de noodzakelijke voorzichtigheid niet eerbiedigt.

De Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging) en O.M. t./ X. en Y.

Gezien de expedities van de akten van hoger beroep van de burgerlijke partij de dato 25 mei 1966, en van het Openbaar Ministerie de dato 27 mei 1966 aan de gedaagden betekend op 31 mei 1966 en 1 juni 1966.

Overwegende dat ter terechtzitting van heden de beklagde werd uitgenodigd zich te verdedigen op de aldus heromschreven telastelegging: « te Mariakerke op 3 april 1965, als weggebruiker of bestuurder op de openbare weg die een kruispunt oprijdt, niet bijzonder voorzichtig te zijn geweest ten einde alle ongevallen te voorkomen » (art. 15/1 K.B. 8-4-1954 gew. K.B. 30.4 1963); dat de aldus heromschreven telastelegging hetzelfde feit betreft als dit waarvoor de beklagde werd vervolgd in de dagvaarding van het O.M.;

Overnemende de beweegredenen van de eerste rechter en toepassing makende van de door hem ingeroepen wetsbepalingen.

Overwegende dat de weg waaruit X. gereden kwam inderdaad als openbare weg dient te worden beschouwd en geen pad is; dat derhalve X. de voorrang van rechts genoot;

Overwegende dat echter uit de gegevens van de zaak blijkt dat X. het kruispunt is opgereden zonder biezonder voorzichtig te zijn ten einde alle ongevallen te voorkomen; dat deze wijze van rijden van X. de enige en uitsluitende oorzaak is van het ongeval;

Overwegende dat de burgerlijke partij als vergoeding der geleden schade de som vordert van 1.923,— fr.; dat deze schade bewezen is aan de hand van bewijskrachtige stukken, zodat er termen zijn om aan de burgerlijke partij de gevorderde schadevergoeding toe te kennen;

(.....)

NOOT: Zie in dit nummer ook het vonnis van de Politierechter te Gent, d.d. 17 mei 1966.

POLITIERECHTBANK TE GENT

17 mei 1966.

Voorzitter: M. Fr. Begerem.

Openbaar Ministerie: M. Alf. De Wolf.

Advocaten: Mrs. A. De Decker loco J. Marck en De Gezelle.

Verkeer. — Art. 16.2b A.V.R. — Pad. — Openbare weg.

Art. 16-2b van het Algemeen Vekeersreglement is slechts van toepassing voor zover het een smalle weg betreft die alleen het verkeer van voetgangers toelaat en van voertuigen, die geen bredere ruimte dan de voor de voetgangers vereiste ruimte, nodig hebben.

Een openbare weg is deze weg die, in feite, door het verkeer of het publiek gebruikt wordt, zonder dat het karakter van privaat eigendom of openbaar domein van de gebruikte grond, daaraan iets kan veranderen.

De Belgische Staat (Ministerie van Landsverdediging) en O.M. t./ X. en Y.

De 1e beklagde als hebbende te Mariakerke op 3-4-1965 om 19.30 u.

Algemeen reglement op de politie van het wegverkeer:

Als weggebruiker of bestuurder op de openbare weg: komende uit een pad, verzuimd te hebben de bestuurder op de genaderde weg te laten voorgaan; art. 16/2-b;

De tweede gedaagde: zich burgerlijk verantwoorde-lijk te horen verklaren met de eerste, zijn minderjarige zoon, voor de veroordeling tot de kosten en tot de geld-boete; art. 6, Wet 1-8-1899;

De Rechtbank:

Overwegende dat de inbreuk op art. 16/2-b van de wegcode, zoals in de dagvaarding omschreven, lastens be-tichte terzake niet kan weerhouden worden;

Overwegende dat het plaatsbezoek duidelijk uitge-maakt heeft dat de door D.V. gevolgde weg geen pad is, in de zin van art. 16/2-b van de wegcode;

Dat inderdaad, naar luidt van de inleidenden bepa-lingen zoals voorzien in art. 2, 1° ter van het K.B. van 8-4-1954 een pad, een smalle weg is die alleen het ver-keer toelaat van voetgangers en van voertuigen die geen bredere ruimte, dan de voor de voetgangers vereiste ruimte, nodig hebben;

Dat door de Rechtbank vastgesteld werd dat betwiste weg 2,80 m. breed is, breed genoeg om een wagen te laten doorrijden;

Dat tijdens het plaatsbezoek vastgesteld werd dat op de baan sporen van auto's te zien waren, welke er op wijzen dat langs bedoelde weg regelmatig auto's rijden;

Dat deze weg toegankelijk is voor iedereen daar geen uiterlijke aanduidingen, tekens of kentekens bestaan die er op zouden wijzen dat men te doen heeft met een private weg;

Dat daarenboven het voetpad dat de uitloop vormt van betwiste weg, dezelfde breedte heeft als de weg zelf en gelijkgronds is met de Luitenant Willemotlaan, door N. bereden;

Dat aan het uiteinde van de weg 13 huizen gebouwd zijn;

Dat hieruit volgt dat, in tegenstelling met de vast-stellingen van de Rijkswacht, welke deze zijweg als ondergeschikt aanziet onder voorwendsel dat het een aardeweg is, de trekweg wel degelijk als een open-bare weg dient te worden aangezien met al de gevolgen welke eruit voor de weggebruikers voortvloeien;

Dat de rechtspraak unaniem aanneemt dat als open-bare weg dient bestempeld te worden, iedere weg die in feite door het verkeer of het publiek gebruikt wordt, zonder dat het karakter van privaats eigendom of open-baar domein van de gebruikte grond, daaraan iets zou kunnen veranderen (Hof van Beroep te Brussel, 22 ja-nuari 1954; R.W. 54/55 kol. 1158) « Bij de ten laste ge-legde feiten die zich op een weg hebben voorgedaan is het zonder belang of de weg officieel als openbare weg staat opgegeven; van belang is alleen de vraag of de weg *kennelijk* in feite door het publiek gebruikt wordt »;

Rechtbank van Koophandel van St.-Niklaas-Waas, 3 nov. 1953; R.W. 53/54 kol. 539: « Openbare wegen zijn alle wegen, zijwegen, privaateigendom of openbaar domein, die voor het openbaar verkeer te lande opengesteld zijn »;

Correctionele Rechtbank te Antwerpen, 5 april 1951, R.W. 54/55, kol. 1396: « Blijkens de bewoordingen van art. 3/1 van het A.V.R. is dit laatste toepasselijk op alle wegen die feitelijk open zijn voor het openbaar verkeer of feitelijk door het publiek gebruikt worden, zonder dat het eigendomsrecht van de weg hieraan iets zou kunnen veranderen »;

Dat aldus, in casu, in feite bewezen is dat op het ogenblik van de aanrijding beide wegen van gelijke aard en belangrijkheid waren;

Dat bij het samentreffen van wegen van gelijke be-langrijkheid, zelfs bij zeer moeilijke of beperkte zicht-baarheid, de voorrang dient gelaten te worden aan de weggebruiker die van rechts komt;

Dat hieruit volgt dat betichte terzake geen enkele

fout heeft begaan daar hij normaal zijn weg, als priori-taire weggebruiker vervolgd heeft;

Dat het N. was die ontegensprekelijk voorrang diende te laten aan de bestuurder die van rechts kwam en hij dan ook maar alle maatregelen diende te treffen om deze prioriteit te eerbiedigen;

(.....)

NOOT. — Dit vonnis werd hervormd door het vonnis dd. 14 juni 1966 van de Correctionele Rechtbank te Gent (hierboven eveneens gepubliceerd), *niet* met betrekking tot de toepasselijkheid van art. 16.2b van het A.V.R., *wel* betreffende het onvoorzichtig opeisen van zijn prioriteit.

R.C.

VREDEGERECHT TE KONTICH

19 september 1967.

Rechter: M. Raymond Jacobs.

Advocaten: Mrs. F. Bastaens en H. Wagemans.

Erfdienstbaarheden van doorgang. — Modaliteiten. — Verkrijging door verjaring.

Conventionele erfdienstbaarheid. Uitbatingsnoodwen-digheden. — Ingesloten erf.

De plaats der wettelijke uitwegenis. — Alle belen-dende eigenaars. — Rechtspleging.

Zowel in zaken van bij overeenkomst gevestigde als van wettelijke erfdienstbaarheden van doorgang, kunnen de modaliteiten, zoals de bedding en de wijze van uitoe-fe-ning, door verjaring verkregen worden.

Het bestaan ener conventionele erfdienstbaarheid van doorgang verhindert de toepassing van art. 682 B.W. niet, indien de bestaande erfdienstbaarheid onvoldoende is voor uitbatingsnoodwendigheden.

De richtlijnen, vervat in de artt. 683 en 684 B.W., vorderen de aanwezigheid van al de belendende eige-naars in de rechtspleging. De aanleggende partij be-hoort het in die zin de instaatstelling van het rechts-geding voor te bereiden.

C.O.O. te Boechout t./ de Boeck en consoorten.

Overwegende dat de aanlegster in hoofddorde vordert, dat de verweerders zouden gedwongen worden te erken-nen, dat de conventioneel op een breedte van 1,60 m ge-vestigde wegenis door verjaring een breedte van 3 m heeft verkregen en dat zij in ondergeschikte orde aan-voert, dat een breedte van 1,60 m in feite van haar erf een ingesloten erf maakt en stelt, dat art. 682 B.W. haar machtigt de bedding der wegenis te doen verbreden tot op 3 m;

Overwegende dat voorafgaandelijk dient gezegd te worden, dat de aanlegster een materiële vergissing blijkt begaan te hebben bij de aanduiding der kadastrergegevens van het heersend erf; dat uit die aangelegenheid tot geen nietigheid of onontvankelijkheid mag besloten worden, vermits o.m. Ons proces-verbaal van plaatsopneming d.d. 22 september 1966 aantoon, dat de verweerders per-fect de in het geding betrokken erven kennen;

Overwegende dat de aanlegster in hoofddorde wenst toe-gelaten te worden om te bewijzen dat, — in strijd met wat de verweerders in feite voorhouden — de litigieuze wegenis — met het oog op de bewerking van haar grond — sedert meer dan dertig jaren bereden wordt met kar en paard en dat zij daaruit juridisch afleidt, dat de con-ventioneel bepaalde breedte (1,60 m) van de wegenis

usucapione uitgebreid is geworden tot op een breedte van 3 m;

Overwegende dat — in tegenstelling met zekere doctrine (L. Lindemans, *Erfdienstbaarheden* in A.P.R. p. 243, nr. 526) — het Hof van Cassatie gestadig aangenomen heeft, dat in zaken van wettelijke erfdienstbaarheden van overgang de modaliteiten, zoals de bedding en de uitoefeningswijze, door verjaring kunnen verkregen worden (zie o.m. V., 19 december 1958, *Pas.*, 1959, 1, 441; 17 november 1962, *Pas.*, 1963, 1, 343 en V., 3 mei 1963, R.W., 1963-1964, 867);

Overwegende dat zulks aanvankelijk op basis der artt. 691 en 702 B.W. door het Hof van Cassatie niet aangenomen werd in zaken van contractuele erfdienstbaarheden van doorgang (V., 13 december 1957, *J. des Tr.*, 1958, 36), vermits via de verjaring afwijken van de door de titel bepaalde servituutsmodaliteiten in wezen zou gelijkstaan met de niet veroorloofde vestiging van « *soit une servitude nouvelle, soit un supplément de servitude* »;

Overwegende dat het Hof van Cassatie die stelling verlaten heeft en dat — in overeenstemming met de besluiten van het Openbaar Ministerie weze de servitude wettelijk of bedongen — thans bedacht wordt, dat « *si l'assiette ou le mode d'exercice d'une servitude de passage peuvent s'acquérir par prescription, la servitude elle-même, étant une servitude discontinue, ne peut s'acquérir par ce mode* » (V., 1 maart 1962, *Pas.*, 1962, 1, 737);

Overwegende dat uit het vorenstaande betoog volgt, dat de aanlegster principieel gerechtigd is om — ofschoon het gaat om een bij overeenkomst gevestigde erfdienstbaarheid van doorgang — te bewijzen door middel van getuigen, dat de aanvankelijk bedongen breedte van de zate of de bedding der wegenis door verjaring van 1,60 m tot 3 m is uitgegroeid, doch dat desondanks in feite het aangeboden bewijs niet kan toegestaan worden;

Overwegende dat het voor het onderhoor van getuigen gekwoteerde feit inderdaad — ook al zou het bewezen zijn — in wezen ondoelmatig is om enigerlei verkrijging *usucapione* te kunnen vestigen en zulks op de eerste plaats, omdat het gebruik der wegenis met kar en paard alleen maar sporadisch kan geschied zijn, vermits het heersend erf een zeer blijkbaar ruimschoots verwilderd weideland is met een eerder bescheiden oppervlakte;

Overwegende bijaldien dat niet aangevoerd wordt, dat de door of namens de aanlegster gestelde bezitsdaden *pro suo* uitgeoefend werden en dat uiteindelijk de indruk ontstaat, dat de zogezegde bezitsdaden alleen maar gesteld werden, omdat de belendende eigenaars der destijds braakliggende gronden ze enkel gedoogden in een geest van goede nabuurschap en bedachten, dat ze door die feitelijkheden toch geen enkel nadeel ondervonden;

Overwegende dat dus de in hoofdzaak gestelde vordering der aanlegster ongegrond is en dat ook de in ondergeschikte orde gestelde eis — alleszins hic et nunc — niet kan bewilligd worden, ofschoon het stellig is, dat het bestaan der conventionele wegenis de toepassing van art. 682 B.W. niet verhindert, indien de door overeenkomst gevestigde erfdienstbaarheid van doorgang onvoldoende is voor de uitbatingsnoodwendigheden van het heersend erf;

Overwegende dat de in Ons proces-verbaal van plaatsopneming beschreven toestanden doen vermoeden, dat hic et nunc het heersend erf over een voldoende toegang tot de openbare weg beschikt in het licht der huidige uitbatingsbehoeften, zodat het de aanlegster niet veroorloofd is zich te beroepen op het door art. 682 B.W. beschreven vermogen, dat afgestemd is op de huidige behoeften en geen rekening houdt met wat in de toekomst zou kunnen bedacht worden;

Overwegende bovendien dat de verwezenlijking der richtlijnen, die zijn opgenomen in de artt. 683 en 684 B.W.,

de aanwezigheid van al de belendende eigenaars in de rechtspleging veronderstelt; dat men weliswaar zou kunnen stellen, dat de verweerders de niet-gedagvaarde belendende eigenaars in de procedure zouden moeten betrekken, doch dat het Ons gepast voorkomt, dat alleen de aanleggende partij een doelmatige berechting der zaak moet voorbereiden;

Overwegende immers dat het verlenen van een wegenis ten behoeve van een ingesloten erf vereist, dat in de regel de wegenis zou gevestigd worden aan de zijde, waar de afstand van het ingesloten erf tot aan de openbare weg de kortste is en dat in ieder geval de minst schadelijke plaats tot vestiging der uitwegenis gekozen wordt; dat de eisende partij de rechter in staat moet stellen nauwkeurig die richtlijnen te kunnen toepassen;

Overwegende uiteindelijk dat van overheidswege de aanleg ener straat in de onmiddellijke nabijheid van het heersend erf blijkt ontworpen te zijn, zodat het misschien mogelijk zal worden aan het heersend erf een ruimere toegang tot de openbare wegenis te verschaffen en meteen de schade te verminderen, die voor de belendende eigenaars onvermijdelijk voortspruit uit de bezwaring hunner erven met een wettelijke erfdienstbaarheid van doorgang

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, recht doende op tegenspraak en in eerste gebied;

Verklaren de vordering der aanlegster in haar beide gedeeltes ontvankelijk, doch ongegrond; wijzen de aanlegster er dienvolgens van af en laten de gerechtskosten te haren laste.

BOEKBESPREKING

Prof. Robert Senelle en Dr. Jur. Maurice Mees. — *Gids voor wettelijke en reglementaire verwijzingen*. — N.V. Die Keure., Brugge, 1967.

Men bijvert zich in de laatste tijd om door middel van een computer de volledige stof der wetgeving en der reglementering op volstrekt betrouwbare en gemakkelijke wijze aan alle belangstellenden bekend te maken. De mogelijkheden die op juridisch gebied door de computers worden geboden zijn nochtans fel betwist en het lijkt niet waarschijnlijk dat reeds binnen afzienbare tijd deze methode algemeen zal kunnen toegepast worden.

Wanneer men kennis neemt van de « *Gids voor wettelijke en reglementaire verwijzingen* » die door de uitgeverij Die Keure te Brugge werd gepubliceerd onder leiding van Prof. Robert Senelle, hoogleraar aan de Rijksuniversiteit te Gent en Dr. Jur. Maurice Mees, Lid van het Coördinatiebureau bij de Raad van State, vraagt men zich af of deze uitgave, wanneer zij eenmaal volledig zal zijn, niet in grotere mate dan de beste computer de diensten zal kunnen bewijzen die door de juristen verlangd worden, nu de wetgeving en de reglementering een dusdanige omvang hebben genomen dat ze haast niet meer te overzien zijn.

Het geldt hier een losbladige uitgave waarin alle wetgevende en reglementaire bepalingen zullen vermeld zijn en waarbij verwezen wordt naar de bron waar zij kunnen gevonden worden.

Het hele terrein is ingedeeld in 15 groepen, die onderverdeeld worden in een reeks trefwoorden, waaronder dan de meer gedetailleerde onderwerpen gerangschikt zijn.

Voor elk onderwerp wordt verwezen naar de wet, het besluit of het reglement dat erop toepasselijk is en naar het artikel dat er voor in aanmerking komt. Verder is de

datum aangegeven van de publicatie, zodat men zonder enige moeite dadelijk de teksten kan vinden die men nodig heeft.

Verschillende steekproeven hebben mij toegelaten vast te stellen dat de verwijzingen zeer volledig zijn en zeer nauwkeurig.

Tot nog toe werden slechts 3 groepen gepubliceerd: groep 2 betreffende burgerlijke stand en bevolking; groep 11 aangaande nationaliteit en vreemdelingen en groep 15 gewijd aan de Politie, waaronder de bijzonderste politio-nale aangelegenheden verzameld werden.

De losbladige uitgave zal steeds toelaten de nodige aanvullingen aan te brengen en verouderde bladen door nieuwe te vervangen.

Deze uitgave biedt voor de juridische praktijk een buitengewoon nut en zal toelaten, bij de studie van een bepaald vraagstuk, onmiddellijk de wettelijke en reglementaire teksten te vinden die er betrekking op hebben.

Wanneer het gelukkig initiatief dat hier genomen werd volledig zal uitgewerkt zijn, zullen wij werkelijk beschikken over een soort computer, die op onze schrijftafel zal liggen en die wij elk ogenblik zullen kunnen raadplegen.

Het is voorzeker een omvangrijk en zeer delicaat werk, doch de bevoegdheid van Professor Senelle en Staatsraad Mees die zich voor deze grote taak hebben gespannen, laat ons van deze editie het allerbeste verhoppen.

Er is ook een Franse editie van deze Gids beschikbaar.

R. V.

Burgerlijk Wetboek. — Brugge., Die Keure, 1967, 213 en 192 blz.

Sedert de definitieve Nederlandse tekst van het Burgerlijk Wetboek in werking is getreden, werden reeds verschillende uitgaven ervan op de markt gebracht, onder allerlei vorm en van allerlei prijs.

De Uitgeverij voor Rechts- en Bestuurswetenschappen «Die Keure» heeft thans het initiatief genomen een «Keurbibliotheek» uit te geven waarin de officiële teksten van onze bijzonderste wetboeken en wetten zullen gepubliceerd worden. Deze keurbibliotheek staat onder de leiding van de heer A.W. Vranckx, professor aan de Rijks-universiteit te Gent en Ere-Staatsraad.

Het is de bedoeling van de uitgevers deze teksten te publiceren, in een losbladige uitgave, die zal kunnen aangevuld worden met de nieuwe wetgevende teksten, zodat de jurist steeds zal beschikken over wetboeken die volledig up to date zijn.

Als eerste deel in deze reeks is thans het «Burgerlijk Wetboek» verschenen. Het is een inpresionante uitgave, in sierlijke grijze plastieke band, waarin de losse bladen door een handig systeem van ringen bijeengehouden worden. De uitgave is gedrukt op uitstekend papier en met een duidelijke en aangename drukletter. De allerlaatste wijzigingen die aan het Burgerlijk Wetboek werden gebracht, zijn reeds in de tekst vermeld en, bij toekomstige wijzigingen, zal het mogelijk zijn zonder enige moeite de oudere bladen door nieuwe te vervangen.

Achter de Nederlandse officiële tekst is ook de Franse tekst van het Code Civil afgedrukt, zodat de onmiddellijke vergelijking van de beide teksten zeer gemakkelijk kan geschieden.

Het is bijna ongelooflijk dat in deze tijd, waar de boe-

ken zo duur kosten, deze werkelijk luxueuse uitgave verkocht wordt voor slechts 200,— fr.

Het lijkt dan ook geen twijfel dat deze publicatie een reusachtig succes zal kennen.

Van nu af wordt door de uitgeverij «Die Keure» aangekondigd dat, na het Burgerlijk Wetboek, in dezelfde Keurbibliotheek zullen verschijnen het Strafwetboek en het Wetboek van Strafvordering, de nieuwe tekst van het Gerechtelijk Wetboek, zodra hij officieel zal gepubliceerd zijn en verder een band met de bijzonderste wetten op het gebied van het Publiek Recht, de grondwet, de provinciale wet, de gemeentewet, de wetten en besluiten op de Raad van State, de Openbare Onderstand enz. Zij zullen alle, in dezelfde vorm, aan de eenheidsprijs van 200,— fr. op de markt gebracht worden.

Laten wij hopen dat deze serie zo spoedig mogelijk volledig zal zijn.

R. V.

Pedro Delahaye, Répertoire Décennal de la Jurisprudence Belge. 1955 à 1965. — Tome Premier (Abandon d'Enfant - Buvette) Brussel, Etabl. Bruylant; 1967, 676 blz. over twee kolonnen.

Het 10-jarig repertorium van de Belgische Rechtspraak dat in 1882 door Lucien Jamar begonnen werd en dat later door Fernand Waleffe werd voortgezet, werd reeds voor de periode 1947 tot 1955, na het overlijden van Fernand Waleffe, verder bewerkt door de heer Pedro Delahaye, Raadsheer in het Hof van Cassatie.

De nieuwe serie voor de 10-jaarlijkse periode van 1956 tot 1965 werd thans door de heer Pedro Delahaye alleen uitgewerkt.

Er is misschien geen uitgave die grotere diensten bewezen heeft, zowel aan de wetenschappelijke studie van het recht als aan de rechtspraktijk, dan dit werk, waarin om de 10 jaar, in een voortreffelijke classificatie, de korte inhoud van de haast volledige Belgische jurisprudentie wordt samengebracht.

Bij elk trefwoord vindt de belangstellende onmiddellijk al hetgeen door onze Hoven en Rechtbanken over een bepaald onderwerp werd gevonnist. Het is dan ook volkomen terecht dat deze uitgave bestempeld is geworden als de Encyclopedie der Jurisprudentie.

Voor de 10-jaarlijkse periode 1956-1965 is thans het eerste deel verschenen dat in alfabetische volgorde de trefwoorden bevat vanaf Abandon d'enfant tot Buvette. Niet minder dan 37 publicaties van rechtspraak zowel in de Franse als in de Nederlandse taal werden geëxcerpeerd, samengebracht, ingedeeld en onder trefwoorden geclassificeerd. Het geheel geeft onmiddellijk een volledig beeld van de stand der jurisprudentie in de laatste jaren.

Om het belang van de uitgave te onderstrepen is het nuttig te vermelden dat niet minder dan 45.000 samenvattingen van gerechtelijke beslissingen in deze nieuwe serie zullen verzameld worden.

Zeër gelukkig is het ook dat de auteurs telkens achter het behandelde trefwoord een lijst mededelen van de bijzonderste studiën en artikels die in de verschillende tijdschriften aan het onderwerp gewijd werden. Op deze wijze is de jurist die een geval bestudeert onmiddellijk wegwijs en vindt hij al hetgeen van belang is voor zijn studie.

Laten wij hopen dat de volgende delen spoedig de 10-jaarlijkse periode 1956-1965 zullen vervolledigen.

R. V.

† **Charles Van Reepinghen e.a. Recueil Annuel de Jurisprudence Belge.** Jurisprudence de l'année 1966. Brussel, Maison Ferdinand Larcier, 1967, 505 blz. over 2 kolommen.

Al wie in het rechtsleven staat verwacht telkenjare met ongeduld het verschijnen van het Recueil annuel de Jurisprudence Belge waarvan de betreurde Stafhouder Charles Van Reepinghen destijds het initiatief had genomen. Met onfeilbare nauwgezetheid is thans het nieuwe deel verschenen dat de rechtspraak inhoudt van het jaar 1966.

Deze uitgave is te goed gekend en te zeer van dagelijks gebruik voor alle juristen, dat het volkomen overbodig is er de bijzonderste eigenschappen van te onderstrepen.

Het feit dat hier telkenjare, met een bewonderenswaardige snelheid de volledige jurisprudentie van alle hoven en rechtbanken, die gedurende het vorig jaar werden gepubliceerd, verzameld is, maakt dit Recueil tot een volstrekt onmisbaar werkinstrument.

Doch niet enkel de rechtspraak werd in dit deel verzameld, ook alle doctrinale geschriften worden vermeld zodat wij hier een overzicht hebben van al hetgeen op juridisch gebied in ons land in beide talen werd gepubliceerd. Het is enkel jammer dat de titel van de studiën die in het Nederlands geschreven werden slechts vermeld worden in Franse vertaling. Hoezeer zou het niet verkieslijk zijn dat de oorspronkelijke tekst, eventueel met een Franse vertaling, zou aangeduid worden, zoals dit gebeurt in het 10-jarige repertorium der Belgische Rechtspraak van Pedro Delahaye.

Het jaarlijks recueil laat ons toe ons onmiddellijk reenschap te geven van de allerlaatste evolutie der jurisprudentie op een bepaald punt. Het ontlast de jurist van vele moeizame opzoekingen. Dit recueil is een onschatbaar geschenk dat de samenstellers en de uitgevers telkenjare doen aan heel de Belgische rechtswereld en waarvoor deze hun ten zeerste dankbaar is.

R. V.

TIJDSCHRIFTEN

Omneligie : jg. 1967 - nr. 7-8 :

Wetgeving.

Arresten en Adviezen van de Raad van State : jg. 1967 - nr. april-mei :

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Privaatrecht : jg. 1967 - nr. 3 :

Van Dievoet E. †, De Taak van de rechtsgeleerde. — Van Neste F., Misbruik van recht. — Delva J., Het rechtstreeks bestrijden van overheidsdaden voor de burgerlijke rechtscolleges.

Tijdschrift van de Vrederechters : jg. 1967 - nr. 8-9 :

Rechtspraak.

Rechtspraak van de Haven van Antwerpen : jg. 1967 - nr. 5-6 :

Rechtspraak.

Nederlands Juristenblad : jg. 1967 - nr. 35 :

Korthalsaltes A., Turkije Rotterdam II (slot). — Bosch J.W., Rechtshistorisch congres te Aarlen. 19-27 mei 1967. — Van Heusden A.C.J., Rechtsvinding zonder oogkleppen. — Sneepe J.C., Stemrecht pachters in de waterschappen. — Langemeijer G.E., Indiscretie en waarheid. — Van der Veen Th. L., Wel een vonnis, geen geld, de bijstandswet betaalt wel. — Luiking H.F. W., Geslachtsnaamveranderingen. — Droesen H.W.J., Meer ervaringen met Art. 519a Wb. v.Sv.

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie : jg. 1967 - nr. 4967 :

Ph. A.N., Houwing zeventig jaar. — Drielsma H.A., Op het grensgebied van de gemengde contracten. — Wintermans A.M.J.G., Hypotheek op het recht van opstal in een ruilverkaveling.

Advocatenblad : jg. 1967 - nr. 8 :

Baron van der Feltz F., Na 15 jaar. — Pot H.J., In memoriam Mr. S. Groen. — Van Breukelen J.J.M., Het rapport versnelling van de civiele procedure. — Oosterhof O.M., Rapport versnelling civiele procedure. — Hooftman J.C., Public Relations en de Balie I. — De Hartogh S.L.F., Gebruik van bewijsmiddelen (met naschrift van Mr. O.A.C. Verpaalen). — Van der Veen, Th. L., Ook advocaten moeten leren leven met de inflatie. — Kranenburg B.W., Wij zijn als de boeren.

Oorlog en Vrede : jg. 1967 - nr. 40 :

Internationale betrekkingen. — Volkenrecht. — Politologie. — Geschiedenis. — Economie. — Conflictologie. — Sociologie. — Communicatietheorie. — Psychologie - Psychiatrie - Paedagogie. — Theologie - Filosofie - Ethica. — Fysica. — Militaire Wetenschappen. — Theorie der Ontwapening.

Journal des Tribunaux : jg. 1967 - nr. 4588 :

Closset C.L. et Silance L., A propos de certains intermédiaires commerciaux : les intermédiaires à la vente et les agents d'affaires.

Revue de Droit Intellectuel. L'Ingénieur - Conseil : jg. 1967 - 4-5 :

De Brabanter M., Revendication de la priorité d'un certificat d'auteur lors du dépôt d'un brevet belge.

nr. 6-7 :

Gaspar F., La classificatoir des produits des dépôts de marques en België.

Recueil Dalloz Sirey (Parijs). — jg. 1967 - nr. 34 :

Champaud C., Contribution à la définition du droit économique.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"